

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH DLA
GMINY KUTNO
NA LATA
2008 - 2015**

WSTĘP.....	3
I. Podstawy prawne opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych.....	4
1. Ustawy	4
2. Dokumenty strategiczne.....	21
II. Metodyka prac przyjęta przy opracowywaniu strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Kutno	22
III. Diagnoza społeczna gminy Kutno.....	23
1. Położenie, powierzchnia Gminy	23
2. Ludność.....	24
3. Bezrobocie	26
4. Edukacja.....	31
5. Charakterystyka problemów społecznych Gminy Kutno na podstawie sprawozdań MPiPS 03 za lata 2004-2006	35
5.1. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej	35
5.2. Zadania własne gminy	38
5.3. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną.....	41
5.4. Typy rodzin objętych pomocą.....	43
5.5. Powody przyznania pomocy	46
5.6. Rozkład przestrzenny przyznanej pomocy	49
6. Alkoholizm	50
7. Narkomania.....	55
8. Współpraca GOPS Kutno z instytucjami o zasięgu powiatowym.....	56
9. Organizacje pozarządowe z terenu Gminy Kutno	57
10. Ochrona zdrowia.....	57
11. Dostępność GOPS Kutno.....	58
12. Przestępczość	58
IV. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Kutno na lata 2008-2015	60
1. Analiza SWOT.....	60
2. Misja strategii.....	62
3. Cele i działania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kutno na lata 2008 – 2015	62
4. Opis działań	66
V. Powiązanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno ze strategią województwa i powiatu	70
VI. Finansowanie, wdrażanie i monitorowanie strategii.	76
VII. Wskaźniki monitorowania strategii.....	77

Wstęp

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. Nr 64, poz. 593 ze zm.), w artykule 17 ustawy, określa zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym, do których należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Planowanie strategiczne jest procesem obejmującym działania poznawcze, a więc ustalanie celów, jak i formułowanie strategii. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej gminy Kutno oraz analizy uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych zaplanowano cele i kierunki działań, które stanowią podstawę rozwiązywania najważniejszych problemów społecznych.

Oczywiście strategia rozwiązywania problemów społecznych gminy musi być spójna ze strategią rozwoju województwa i powiatu. Aby wdrożyć strategię przechodzi się od analizowania do administrowania, czyli do czynności, której celem jest osiągnięcie ustalonych celów. Gmina powinna mieć zatem zaprojektowany system wdrażania strategii wraz z określeniem sposobu jej monitorowania (kontrola strategiczna), oceny i komunikacji społecznej, który w razie niepomyślnych informacji spowoduje rozpoczęcie nowego cyklu planowania strategicznego.

Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno na lata 2008-2015 spełnia te wymagania.

I. Podstawy prawne opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych

1. Ustawy

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z póź. zm.)

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej określa:

1. zadania w zakresie pomocy społecznej;
2. rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania;
3. organizację pomocy społecznej;
4. zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Wskazuje również, iż pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Wspiera zatem osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem jej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa wyżej, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa;
- 2) sieroctwa;
- 3) bezdomności;
- 4) bezrobocia;
- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy w rodzinie;
- 8) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- 9) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;

- 10) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- 11) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- 12) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy;
- 13) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 14) alkoholizmu lub narkomanii;
- 15) zdarzenia losowego lub sytuacji kryzysowej;
- 16) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m. in. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a więc z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym bądź wykluczonych. Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski (NSIS) wyodrębniła te grupy.

Tabela nr 1 pokazuje zestawienie w/w grup wraz z potwierdzeniem, bądź nie, ich występowania w Gminie Kutno (sporządzono na podstawie doświadczeń Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej).

Tab. 1. Zestawienie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych w Gminie Kutno.

Lp.	Grupy podatne na wykluczenie społeczne wg NSIS	Występowanie grupy w Gminie Kutno	Grupy poważnie zagrożone wykluczeniem społecznym wg NSIS	Występowanie grupy w Gminie Kutno
1.	Dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych	TAK	Dzieci i młodzież wypadająca z systemu szkolnego	NIE
2.	Dzieci wychowujące się poza rodziną	NIE	Osoby długookresowo bezrobotne	TAK
3.	Kobiety samotnie wychowujące dzieci	TAK	Opuszczający więzienia	TAK
4.	Kobiety pozostające poza rynkiem pracy	TAK	Niektóre kategorie ludności wiejskiej: pracownicy byłych PGR, chłopci	TAK – pracownicy byłych PGR

Lp.	Grupy podatne na wykluczenie społeczne wg NSIS	Występowanie grupy w Gminie Kutno	Grupy poważnie zagrożone wykluczeniem społecznym wg NSIS	Występowanie grupy w Gminie Kutno
			nieprodukujący na rynek	
5.	Ofiary patologii życia codziennego	TAK	Osoby zagrożone eksmisją z zamieszkiwanych lokali	NIE
6.	Osoby o niskich kwalifikacjach	TAK	Imigranci zarobkowi wchodzący do szarej strefy zatrudnienia	NIE
7.	Osoby bezrobotne	TAK	Osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków	TAK
8.	Żyjący w bardzo trudnych warunkach mieszkaniowych	NIE	Bezdomni	NIE
9.	Niepełnosprawni i chronicznie chorzy	TAK	Imigranci utrzymujący się z pracy nielegalnej	NIE
10.	Osoby chorujące psychicznie	TAK	Osoby należące do romskiej mniejszości etnicznej	NIE
11.	Starsze osoby samotne	TAK	-----	-----
12.	Opuszczający zakłady karne	TAK	-----	-----
13.	Imigranci	NIE	-----	-----
14.	Osoby należące do romskiej mniejszości etnicznej	NIE	-----	-----

Oczywiście oprócz ustawy o pomocy społecznej również inne akty prawne mają wpływ na kształt gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Należą do nich:

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym

(Dz. U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.)

Ustawa określa zasady **zatrudnienia socjalnego**, a jej przepisy stosuje się w szczególności do:

- 1) bezdomnych realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej;
- 2) uzależnionych od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego;
- 3) uzależnionych od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej;

- 4) chorych psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego;
- 5) długotrwale bezrobotnych w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- 6) zwalnianych z zakładów karnych, mających trudności w integracji ze środowiskiem, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej;
- 7) uchodźców realizujących indywidualny program integracji, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
- 8) osób niepełnosprawnych, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, którzy podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym.

Przez **zatrudnienie socjalne** należy rozumieć zapewnienie w/w osobom możliwości uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez **centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej oraz zatrudnienie wspierane**.

Centrum integracji społecznej, na zasadach określonych w ustawie, może być utworzone przez wójta i organizację pozarządową. Jest ono jednostką organizacyjną realizującą reintegrację zawodową i społeczną przez następujące usługi:

- 1) kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiąganie pozycji społecznych dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu;
- 2) nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych;
- 3) naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia własnych dochodów przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą;
- 4) uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi.

Centrum, w ramach reintegracji zawodowej, może prowadzić działalność wytwórczą, handlową lub usługową oraz działalność wytwórczą w rolnictwie, z wyłączeniem działalności polegającej na wytwarzaniu i handlu wyrobami przemysłu paliwowego,

tytoniowego, spirytusowego, winiarskiego, piwowarskiego, a także pozostałych wyrobów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 0,5% oraz wyrobów z metali szlachetnych albo z udziałem tych metali.

Działalność Centrum jest finansowana z:

- 1) dotacji pochodzącej z dochodów własnych gminy, przeznaczonych na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 2) dochodów uzyskiwanych z działalności, o której mowa w art. 9.

W przypadku Centrum utworzonego przez organizację pożytku publicznego działalność Centrum może być ponadto finansowana z:

- 1) zasobów instytucji tworzącej pochodzących ze zbiorów, darowizn lub innych źródeł;
- 2) innych dochodów własnych gminy niż z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;

Po zakończeniu uczestnictwa w zajęciach w Centrum, a w uzasadnionych przypadkach także przed jego zakończeniem, jednak nie wcześniej niż po 6 miesiącach uczestnictwa w nich, na wniosek kierownika Centrum, pracownika socjalnego lub uczestnika:

1. powiatowy urząd pracy może skierować uczestnika do pracy:
 - a) u pracodawcy,
 - b) w Centrum;
2. uczestnicy mogą podjąć wspólną działalność gospodarczą w formie spółdzielni socjalnej na zasadach określonych w przepisach o spółdzielniach socjalnych.

Skierowanie do pracy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a, odbywa się na podstawie umowy zawartej między starostą właściwym dla siedziby Centrum a pracodawcą, w której pracodawca zobowiązuje się do zatrudnienia (**zatrudnienie wspierane**) skierowanego uczestnika przez okres nie krótszy niż 12 miesięcy, a starosta do refundowania pracodawcy części wypłaconego tej osobie wynagrodzenia przez okres pierwszych 12 miesięcy, w wysokości nieprzekraczającej:

- 1) 100% zasiłku dla bezrobotnych wraz ze składką na ubezpieczenia społeczne, w pierwszych 3 miesiącach;
- 2) 80% zasiłku dla bezrobotnych wraz ze składką na ubezpieczenia społeczne, w 3 kolejnych miesiącach;
- 3) 60% zasiłku dla bezrobotnych wraz ze składką na ubezpieczenia społeczne, w następnych 6 miesiącach.

Gmina lub organizacja pozarządowa prowadzące reintegrację zawodową i społeczną, mogą prowadzić **klub integracji społecznej**. W klubach tych można organizować:

1. działania mające na celu pomoc w znalezieniu pracy na czas określony lub na czas wykonania określonej pracy, w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy u pracodawców, wykonywania usług na podstawie umów cywilnoprawnych oraz przygotowanie do podjęcia zatrudnienia;
2. prace społecznie użyteczne;
3. roboty publiczne;
4. poradnictwo prawne;
5. działalność samopomocową w zakresie zatrudnienia, spraw mieszkaniowych i socjalnych.

Utworzenie i działalność w/w klubów może być finansowana z dotacji gminnych i ze środków Unii Europejskiej.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.)

Ustawa dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem.

Określa **pojęcie rehabilitacji** - rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Definiuje **pojęcie rehabilitacji zawodowej** - rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. Do realizacji w/w celu niezbędne jest:

1. dokonanie oceny zdolności do pracy, w szczególności przez:
 - a) przeprowadzenie badań lekarskich i psychologicznych umożliwiających określenie sprawności fizycznej, psychicznej i umysłowej do wykonywania zawodu oraz ocenę możliwości zwiększenia tej sprawności,

- b) ustalenie kwalifikacji, doświadczeń zawodowych, uzdolnień i zainteresowań,
- 2. prowadzenie poradnictwa zawodowego uwzględniającego ocenę zdolności do pracy oraz umożliwiającego wybór odpowiedniego zawodu i szkolenia,
- 3. przygotowanie zawodowe z uwzględnieniem perspektyw zatrudnienia,
- 4. dobór odpowiedniego miejsca pracy i jego wyposażenie,
- 5. określenie środków technicznych umożliwiających lub ułatwiających wykonywanie pracy, a w razie potrzeby - przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego itp.

Określa **pojęcie rehabilitacji społecznej** - rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym i jest realizowana przede wszystkim poprzez:

- 1. wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
- 2. wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- 3. likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
- 4. kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Ustawa określa ponadto: formy rehabilitacji osób niepełnosprawnych, uprawnienia osób niepełnosprawnych, szczególne obowiązki i uprawnienia pracodawców w związku z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, zakłady pracy chronionej i zakłady aktywności zawodowej, zadania i organizację służb działających na rzecz osób niepełnosprawnych (wskazuje zadania dla samorządu województwa i powiatu), szkolenie osób niepełnosprawnych oraz powołuje Krajową Radę Konsultacyjną dla Spraw Osób Niepełnosprawnych i Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.)

Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Zadania te są realizowane przez instytucje rynku pracy w celu:

1. pełnego, produktywnego zatrudnienia;
2. rozwoju zasobów ludzkich;
3. osiągania wysokiej jakości pracy;
4. wzmacniania integracji społecznej.

Zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej realizowane są na podstawie uchwalanego przez Radę Ministrów Krajowego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia, zawierającego zasady realizacji Europejskiej Strategii Zatrudnienia oraz w oparciu o inicjatywy samorządu gminy, powiatu, województwa i partnerów społecznych. Instytucjami rynku pracy są:

- 1) **publiczne służby zatrudnienia** - organy zatrudnienia wraz z powiatowymi i wojewódzkimi urzędami pracy, urzędem obsługującym ministra właściwego do spraw pracy oraz urzędami wojewódzkimi realizujące zadania określone ustawą;
- 2) **Ochotnicze Hufce Pracy** - państwowa jednostka wyspecjalizowana w działaniach na rzecz młodzieży, w szczególności młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, oraz bezrobotnych do 25 roku życia;
- 3) **agencje zatrudnienia** – niepubliczne jednostki organizacyjne świadczące usługi w zakresie pośrednictwa pracy, pośrednictwa do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych, poradnictwa zawodowego, doradztwa personalnego i pracy tymczasowej;
- 4) **instytucje szkoleniowe** - publiczne i niepubliczne podmioty prowadzące na podstawie odrębnych przepisów edukację pozaszkolną;
- 5) **instytucje dialogu społecznego** – związki zawodowe lub organizacje związków zawodowych, organizacje pracodawców, organizacje bezrobotnych, organizacje pozarządowe, jeżeli wśród zadań statutowych znajduje się realizacja zadań w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej;

- 6) **instytucje partnerstwa lokalnego** – grupa instytucji realizujących na podstawie umowy przedsięwzięcia i projekty na rzecz rynku pracy.

Ustawa ustala zadania instytucji rynku pracy i sposób ich działania, reguluje rejestrację bezrobotnych i poszukujących pracy oraz formy udzielanego wsparcia, precyzuje usługi i instrumenty rynku pracy, świadczenia przysługujące rolnikom zwalnianym z pracy, wspieranie lokalnych i regionalnych rynków pracy, instrumenty dotyczące rozwoju zasobów ludzkich, świadczenia dla bezrobotnych, podejmowanie przez obywateli polskich pracy za granicą oraz wykonywanie pracy przez cudzoziemców w Polsce, określa wymagania dla pracowników służb zatrudnienia i konstituuje Fundusz Pracy.

**Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości
i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35 poz. 230 z późn. zm.)**

Ustawa uznając życie obywateli w trzeźwości za niezbędny warunek moralnego i materialnego dobra Narodu wskazuje, iż organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

Organy te popierają także tworzenie i rozwój organizacji społecznych, których celem jest krzewienie trzeźwości i abstynencji, oddziaływanie na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielanie pomocy ich rodzinom, jak również zapewniają warunki sprzyjające działaniom tych organizacji. Współdziałają również z Kościołem Katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;

- 3) ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju;
- 4) ograniczanie dostępności alkoholu;
- 5) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 6) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 7) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- 8) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Ustawa precyzuje zadania:

- 1) **Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;**
- 2) **samorządu województwa** – wojewódzki program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi część strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej;
- 3) **własne gmin**, które obejmują:
 - zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
 - udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
 - prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
 - wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
 - podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
 - wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Realizacja powyższych zadań w gminie jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy. Program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w programie. W celu realizacji programu wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika;

4) właściwych ministerstw do spraw edukacji, zdrowia i kultury.

Ponadto ustawa reguluje zasady: pobierania opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, reklamy, handlu hurtowego i detalicznego oraz spożywania napojów alkoholowych, postępowania w stosunku do osób nadużywających alkohol (leczenie odwykowe, badania, pomoc członkom rodzin i dzieciom osób uzależnionych od alkoholu).

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii

(Dz. U. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.)

Ustawa określa:

- 1) zasady i tryb postępowania w zakresie przeciwdziałania narkomanii;
- 2) zadania i uprawnienia organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów w zakresie przeciwdziałania naruszeniom prawa dotyczącego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- 3) organy właściwe do wykonania:
 - a) rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 273/2004 z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie prekursorów narkotykowych (Dz. Urz. WE L 047 z 18.02.2004;), zwanego dalej "rozporządzeniem 273/2004",
 - b) rozporządzenia (WE) Rady nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi (Dz. Urz. WE L 22 z 26.01.2005, str. 1; w Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne z 2005 r. t. 48, str. 1), zwanego dalej "rozporządzeniem 111/2005";
- 4) kary za nieprzestrzeganie przepisów ustawy i rozporządzeń wymienionych w pkt 3.

Przeciwdziałanie narkomanii realizuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:

- 1) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą;
- 2) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- 3) ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;
- 4) nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- 5) zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- 6) nadzór nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii realizują organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie określonym w ustawie. **Zadania własne gminy obejmują:**

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Wójt opracowuje projekt Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, zwanego dalej "Gminnym Programem". Program stanowi część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Gminny Program uchwała rada gminy.

Ponadto ustawa powołuje Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, które opracowuje m. in. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii, określa zadania

samorządu województwa, tworzy Radę ds. Narkomanii przy Prezesie Rady Ministrów, definiuje działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą, sposoby postępowania z osobami uzależnionymi, reguluje sprawy prowadzenia upraw maku i konopi, definiuje prekursorsy, środki odurzające i substancje psychotropowe, wreszcie wprowadza odpowiednie przepisy karne.

**Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
(Dz. U. Nr 111, poz. 535)**

W ustawie uznaje się, że zdrowie psychiczne jest fundamentalnym dobrem osobistym człowieka, a ochrona praw osób z zaburzeniami psychicznymi należy do obowiązków państwa, zatem Ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane.

W działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
- 2) zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- 3) kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

Opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi jest wykonywana w ramach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, zwłaszcza psychiatrycznej opieki zdrowotnej - w formie opieki doraźnej, ambulatoryjnej, dziennej, szpitalnej i środowiskowej oraz w domach opieki społecznej.

Jednostki organizacyjne i inne podmioty działające na podstawie ustawy o pomocy społecznej, zwane dalej „organami do spraw pomocy społecznej”, w porozumieniu z zakładami psychiatrycznej opieki zdrowotnej organizują na obszarze swojego działania

oparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w kształtowaniu swoich stosunków z otoczeniem, w zakresie zatrudnienia oraz w sprawach bytowych.

Oparcie społeczne polega w szczególności na:

- 1) podtrzymywaniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia,
- 2) organizowaniu w środowisku społecznym pomocy ze strony rodziny, innych osób, grup, organizacji społecznych i instytucji,
- 3) udzielaniu pomocy finansowej, rzeczowej oraz innych świadczeń na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Usługi opiekuńcze powinny być dostosowane do szczególnych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi. Pomoc mieszkaniowa, jako forma usługi opiekuńczej, może polegać między innymi na udostępnianiu miejsca w środowiskowym domu samopomocy. Środowiskowe domy samopomocy stosownie do potrzeb są organizowane, prowadzone i finansowane przez organy do spraw pomocy społecznej na zasadach określonych w przepisach ustawy o pomocy społecznej.

Ponad to ustawa reguluje sprawy badań, leczenia, rehabilitacji oraz opieki i pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, postępowania leczniczego (przyjęcie do szpitala psychiatrycznego, postępowania leczniczego w stosunku do osoby leczonej bez jej zgody, wypisania ze szpitala psychiatrycznego osoby przebywającej tam bez jej zgody), przyjęcia do domu pomocy społecznej, postępowania przed sądem opiekuńczym oraz ochrony tajemnicy.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych

(Dz. U. z 2006 r. Nr 94, poz.651)

Ustawa określa zasady zakładania, prowadzenia działalności, łączenia oraz likwidacji spółdzielni socjalnej. Przedmiotem działalności spółdzielni socjalnej jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków.

Spółdzielnia socjalna działa na rzecz:

- 1) społecznej reintegracji jej członków przez co należy rozumieć działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu,

- 2) zawodowej reintegracji jej członków przez co należy rozumieć działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy - a działania te nie są wykonywane w ramach prowadzonej przez spółdzielnię socjalną działalności gospodarczej.
- 3) spółdzielnia socjalna może prowadzić działalność społeczną i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków oraz ich środowiska lokalnego, a także działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Spółdzielnię socjalną mogą założyć:

- 1) osoby bezrobotne, w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- 2) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1-4, 6 i 7 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, czyli:
 - bezdomni realizujący indywidualny program wychodzenia z bezdomności, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej;
 - uzależnieni od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego;
 - uzależnieni od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej;
 - chorzy psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego;
 - zwalniani z zakładów karnych, mających trudności w integracji ze środowiskiem, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej;
 - uchodźcy realizujący indywidualny program integracji, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
- 3) osoby niepełnosprawne, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776, z późn. zm.) - posiadające pełną zdolność do czynności prawnych.

Liczba założycieli spółdzielni socjalnej nie może być mniejsza niż pięć.

**Ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali
socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych
(Dz. U. Nr 251, poz. 1844)**

Ustawa określa zasady udzielania z Funduszu Dopłat finansowego wsparcia podmiotom realizującym przedsięwzięcia polegające na tworzeniu zasobu lokali socjalnych, mieszkań chronionych, a także noclegowni i domów dla bezdomnych.

W zależności od rodzaju przedsięwzięcia finansowe wsparcie może być udzielone: gminie, związkowi międzygminnemu, organizacji pożytku publicznego lub powiatowi. Źródłem finansowego wsparcia jest Fundusz Dopłat, o którym mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2002 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów o stałej stopie procentowej (Dz. U. Nr 230, poz. 1922 z późn. zm.)

**Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego
i wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.)**

Ustawa reguluje zasady:

- 1) prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe i korzystania z tej działalności przez organy administracji publicznej w celu wykonywania zadań publicznych;
- 2) uzyskiwania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowania organizacji pożytku publicznego;
- 3) sprawowania nadzoru nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego.

Ustawa reguluje również warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz korzystania z tych świadczeń.

Działalnością pożytku publicznego jest działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie. Organizacjami pozarządowymi są, niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, i niedziałające w celu osiągnięcia zysku, osoby prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej utworzone na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacje i stowarzyszenia. Działalność pożytku publicznego może być prowadzona także przez:

- 1) osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
- 2) stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego.

Przepisów tych nie stosuje się do:

- 1) partii politycznych;
- 2) związków zawodowych i organizacji pracodawców;
- 3) samorządów zawodowych;
- 4) fundacji, których jedynym fundatorem jest Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego, chyba że:
 - a) przepisy odrębne stanowią inaczej,
 - b) majątek tej fundacji nie jest w całości mieniem państwowym, mieniem komunalnym lub mieniem pochodzącym z finansowania środkami publicznymi w rozumieniu ustawy o finansach publicznych lub
 - c) fundacja prowadzi działalność statutową w zakresie nauki, w szczególności na rzecz nauki;
- 5) fundacji utworzonych przez partie polityczne;
- 6) klubów sportowych będących spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (Dz. U. z 2001 r. Nr 81, poz. 889, z późn. zm.).

Do zlecenia realizacji zadań stosuje się przepisy o pomocy społecznej. Dalej ustawa definiuje działalność pożytku publicznego (odpłatną i nieodpłatną), prowadzenie działalności pożytku publicznego na podstawie zlecenia realizacji zadań publicznych, organizacje pożytku publicznego i nadzór nad nimi, zadania i sposób działania Rady Działalności Pożytku Publicznego oraz wolontariat.

Również i inne akty prawa mogą mieć wpływ na budowę, a przede wszystkim na realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych jak np.: z zakresu oświaty i ochrony zdrowia.

2. Dokumenty strategiczne

Opracowując gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych należy wziąć pod uwagę również następujące dokumenty:

a) Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007 – 2015.

Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 (SRK) jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety polityki rozwoju w perspektywie najbliższych lat oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia Rozwoju Kraju jest nadrzędnym, wieloletnim dokumentem strategicznym rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, stanowiącym punkt odniesienia zarówno dla innych strategii i programów rządowych, jak i opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Strategia Rozwoju Kraju nie jest dokumentem wymaganym przez Komisję Europejską.

b) Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia to podstawowy dokument przygotowywany przez każdy kraj członkowski UE, określający krajowe priorytety, na które będą przeznaczone unijne fundusze w okresie programowania 2007 – 2013.

c) Strategia Polityki Społecznej na lata 2007-2013.

d) Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006 – 2010.

e) Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2006 – 2010.

f) Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020.

g) Wojewódzka Strategia w zakresie polityki społecznej na lata 2007-2020.

h) Program Operacyjny Kapitał Ludzki.

i) Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013.

j) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kutnowskiego na lata 2007-2013.

k) Strategia Rozwoju Gminy Kutno na lata 2007-2013.

II. Metodyka prac przyjęta przy opracowywaniu strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Kutno

Wójt Gminy Kutno przyjął następujące założenia co do sposobu prac nad strategią:

- a) planowaniem strategicznym zajmie się Komisja Robocza składająca się z przedstawicieli samorządu gminy, pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS) oraz osób reprezentujących organizacje pozarządowe,
- b) strategia rozwiązywania problemów społecznych powinna być spójna ze strategią rozwiązywania problemów społecznych województwa i powiatu,
- c) dane niezbędne do opracowania aktualnej sytuacji społecznej gminy przedstawi Urząd Gminy Kutno,
- d) praca Komisji Roboczej odbywać się będzie poprzez warsztaty prowadzone przez ekspertów,
- e) osobą nadzorującą i koordynującą planowanie strategiczne będzie Wójt Gminy Kutno.

W pracach Komisji Roboczej wzięły udział następujące osoby:

- 1. Jerzy Bryła – Wójt Gminy Kutno
- 2. Maria Łuczak – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 3. Anna Szadkowska – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 4. Elżbieta Różycka – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 5. Joanna Przybylska – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 6. Małgorzata Modrzejewska – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 7. Alicja Wojciechowska – Stowarzyszenie Lokalne SALOS
- 8. Elżbieta Szczepaniak – Katolickie Stowarzyszenie Wychowania w Trzeźwości Regionu Kutnowskiego.

Komisja Robocza odbyła spotkanie w dniu 19 grudnia 2007 r., w trakcie którego wypracowano analizę SWOT, misję, cele szczegółowe gminy oraz opisy działań niezbędnych do realizacji tak zakreślonych celów. Horyzont czasowy strategii określono na lata 2008-2015.

Ostateczne opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kutno na lata 2008-2015 sporządziła Agencja Rozwoju Regionu Kutnowskiego S.A.

III. Diagnoza społeczna gminy Kutno

1. Położenie, powierzchnia Gminy

Gmina Kutno rozciąga się południkowo pomiędzy 19°14'E a 19°28'E zaś równoleżnikowo pomiędzy 52°8'N a 52°17'N na pograniczu ważnych jednostek fizyczno-geograficznych Polski.

Gmina Kutno to gmina wiejska, położona w północnej części województwa łódzkiego, w powiecie kutnowskim, wokół miasta Kutno. Przed wprowadzeniem reformy administracyjnej, w latach 1975-1998, gmina należała do województwa płockiego.

Siedziba Urzędu Gminy znajduje się w mieście Kutno, które jest stolicą powiatu kutnowskiego. Gmina Kutno leży w odległości 60 km na północ od głównego ośrodka wojewódzkiego – miasta Łodzi oraz w odległości ok. 120 km na zachód od Warszawy.

Gmina ma korzystne położenie w stosunku do głównych szlaków komunikacyjnych o znaczeniu międzynarodowym, ponieważ przebiegają przez nią drogi: E-30 (Moskwa – Berlin) oraz E-75 (Gdańsk – Wiedeń) oraz leży przy drodze krajowej nr 2 oraz planowanej autostradzie A1 (północ – południe).

Pod względem administracyjnym gmina podzielona jest na 31 sołectw i 54 miejscowości. Do miejscowości sołeckich należą: Bielawki, Boża Wola, Byszew, Florek, Gołębiewek Nowy, Gołębiewek Stary, Gołębiew, Grabków, Gnojno Wieś, Julinki, Kotliska, Komadzyn, Krzesin, Leszno, Leszczynek, Malina, Marianki, Nowa Wieś, Podczachy, Piwki, Raciborów, Sieciechów, Sieraków, Strzegocin, Stanisławów, Wierzbie, Wroczyń, Wysoka Wielka, Woźniaków, Żurawieniec.

Terytorialnie obszar gminy graniczy z 8 gminami sąsiedzkimi, do których należą:

- Witonia i Daszyna od strony południowej (powiat łęczycki),
- Strzelce i Łanięta od strony północnej,
- Krzyżanów i Oporów od strony wschodniej,
- Krośnice i Nowe Ostrowy od strony zachodniej,

oraz miastem Kutno.

Całkowita powierzchnia gminy według Głównego Urzędu Statystycznego, dalej zwanego GUS, na 2005 r. wynosi 12 231 ha (122, 31 km²), w tym:

- d) powierzchnia użytków rolnych ogółem – 10.466 ha – zawiera:
 - grunty orne – 9.795 ha,

- sady – 203 ha,
- łąki – 351 ha,
- pastwiska – 117 ha,
- e) lasy i grunty leśne – 795 ha,
- f) pozostałe grunty i nieużytki – 972 ha.

A zatem użytki rolne zajmują 85,6 % powierzchni całej gminy.

2. Ludność

Zestawienie liczby ludności Gminy Kutno wg płci i grup wiekowych przedstawiają tabele: 2, 3, 4, 5.

Tab. 2. Ludność wg płci (zameldowani na pobyt stały – stan na 31 grudnia każdego roku wg GUS)

Lata	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
M	4233	4217	4210	4199	4192	4173	4183
K	4268	4271	4259	4264	4267	4271	4264
Σ	8501	8488	8469	8463	8459	8444	8447

Oznaczenia: *M* – liczba mężczyzn, *K* – liczba kobiet, *Σ* – ogółem.

Tab. 3. Ludność wg płci i wieku oraz faktycznego miejsca zamieszkania (stan na 31 grudnia każdego roku – wg GUS)

Lata	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Σ	8449	8421	8438	8419	8388	8351	8423
0<w<7	690	643	590	568	524	496	514
7≤w<13	790	762	743	702	684	648	617
13≤w<16	420	415	439	438	409	385	390
16≤w<19	420	413	437	431	441	448	450
Σ w<19	2320	2233	2209	2139	2058	1977	1971
19≤w	6129	6188	6229	6280	6330	6374	6452
M	4219	4188	4198	4186	4171	4156	4188
0<w<7	348	332	298	282	270	264	277
7≤w<13	429	405	381	366	340	322	306
13≤w<16	230	176	263	246	227	202	210
16≤w<19	214	204	235	239	262	266	254
Σ w<19	1221	1117	1177	1133	1099	1054	1047
19≤w	2998	3071	3021	3053	3072	3102	3141

Lata	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
K	4230	4233	4240	4233	4217	4195	4235
0<w<7	342	311	292	286	254	232	237
7≤w<13	361	357	362	336	344	326	311
13≤w<16	190	239	176	192	182	183	180
16≤w<19	206	209	202	192	179	182	196
Σ w<19	1099	1116	1032	1006	959	923	924
19≤w	3131	3117	3208	3227	3258	3272	3311

Oznaczenia: M – liczba mężczyzn, K – liczba kobiet, Σ – ogółem, w – wiek mieszkańców.

Tab. 4. Ludność według płci i grup wieku powyżej 20 lat oraz faktycznego miejsca zamieszkania (stan na 31 grudnia każdego roku wg GUS)

Lata	Wiek	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65 i więcej
2000	Σ	565	568	560	585	675	601	557	308	357	1259
	M	298	293	272	307	383	315	290	145	159	482
	K	267	275	288	278	292	286	267	163	198	777
2001	Σ	537	602	538	611	650	586	580	348	331	1270
	M	288	300	251	318	372	304	310	165	147	480
	K	249	302	287	293	278	282	270	183	184	790
2002	Σ	547	597	556	602	620	624	586	389	312	1265
	M	300	297	271	304	344	326	314	193	137	475
	K	247	300	285	298	276	298	272	196	175	790
2003	Σ	581	581	566	588	586	637	593	442	298	1275
	M	311	284	287	289	320	341	321	218	127	479
	K	270	297	279	299	266	296	272	224	171	796
2004	Σ	624	591	538	562	570	672	604	489	289	1257
	M	328	314	267	278	293	369	316	248	130	464
	K	296	277	271	284	277	303	288	241	159	793
2005	Σ	637	573	544	562	594	682	601	533	281	1237
	M	335	306	276	274	303	381	306	274	126	443
	K	302	267	268	288	291	301	295	259	155	794
2006	Σ	669	516	598	546	613	664	593	571	306	1241
	M	349	287	303	260	309	371	295	298	139	449
	K	320	229	295	286	304	293	298	273	167	792

Oznaczenia: M – liczba mężczyzn, K – liczba kobiet, Σ – ogółem.

Tab. 5. Ludność wg płci i grup wieku powyżej 70 lat oraz faktycznego miejsca zamieszkania. (stan na 31 grudnia każdego roku wg GUS)

Lata	Wiek	70-74	75-79	80-84	85 i więcej	Ogółem
2004	Σ	380	277	162	107	926
	M	142	92	56	28	318
	K	238	185	106	79	608
2005	Σ	349	303	175	109	936
	M	136	101	47	25	309
	K	213	202	118	84	617
2006	Σ	341	289	199	119	948
	M	135	94	67	33	329
	K	206	195	132	86	619

Oznaczenia: M – liczba mężczyzn, K – liczba kobiet, Σ - ogółem.

Na podstawie analizy powyższych tabel można stwierdzić, iż:

- w ciągu siedmiu lat 2000–2006 liczba mieszkańców gminy zmniejszyła się nieznacznie o około 0,006%;
- spadek liczby mieszkańców jest większy w grupie mężczyzn (50 osób) niż kobiet (4 osoby);
- według stanu na dzień 31 grudnia 2006 roku kobiety stanowią 50,4% ogółu ludności gminy;
- wyraźnie widać spadek liczby ludności poniżej 19 roku życia; od 2000 roku liczebność tej grupy spadła o 349 osób, czyli o 15%; z grupy tej ubyło 174 mężczyzn i 175 kobiet;
- zanotowano również spadek populacji dzieci w wieku do 16 lat; ta grupa wiekowa zmniejszyła się w przeciągu 7 lat o 379 osób, czyli o około 19,9%.

3. Bezrobocie

W czerwcu 2007 roku bezrobocie w powiecie kutnowskim wynosiło 17,6 % (wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kutnie). Liczbę bezrobotnych w Gminie Kutno w rozbiciu na poszczególne lata ilustruje tabela 6.

Tab. 6. Liczba bezrobotnych w Gminie Kutno w latach 2002-2007 (dane PUP Kutno)

Rok	Bezrobotni		Bezrobotni z prawem do zasiłku	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
30.06.2007.	641	384	108	50
31.12.2006.	731	411	110	50
31.12.2005.	881	452	148	57
31.12.2004.	1016	488	149	44
31.12.2003.	1048	516	130	49
31.12.2002.	1040	474	180	51

Bardzo ważna dla oceny stopnia zagrożenia wykluczeniem społecznym jest struktura bezrobocia w zależności od wieku osób, ich wykształcenia, stażu pracy czy też czasu pozostawania bez pracy. Tabele 7, 8, 9 i 10 określają liczebność tych grup bezrobotnych.

Tab. 7. Bezrobotni wg wieku (dane PUP Kutno)

Lata	2004			2005			2006		
Grupy wiekowe	Ilość bezrobotnych	% do ogółu	w tym kobiet	Ilość bezrobotnych	% do ogółu	w tym kobiet	Ilość bezrobotnych	% do ogółu	w tym kobiet
18-24	226	22,2	115	199	22,6	110	141	19,3	84
25-34	317	31,2	159	234	26,6	127	187	25,6	120
35-44	207	20,4	111	204	23,1	117	174	23,8	105
45-54	215	21,2	93	194	22,0	84	173	23,7	86
55-59	43	4,2	10	44	5,0	14	54	7,4	16
60 i więcej	8	0,8	-----	6	0,7	-----	2	0,2	-----
Ogółem	1016	100	488	881	100	452	731	100	411

Tab. 8. Bezrobotni wg wykształcenia (dane PUP Kutno)

Lata	2004			2005			2006		
Wykształcenie	Ilość osób	% do ogółu	w tym kobiet	Ilość osób	% do ogółu	w tym kobiet	Ilość osób	% do ogółu	w tym kobiet
Wyższe	26	2,5	19	25	2,8	15	13	1,9	10
Policealne i średnie zawodowe	199	19,6	125	170	19,3	120	137	18,7	102
Średnie ogólnokształcące	37	3,6	31	44	5,0	33	39	5,3	33
Zasadnicze zawodowe	347	34,2	142	293	33,3	138	245	33,5	130
Gimnazjalne i poniżej	407	40,1	171	349	39,6	146	297	40,6	136
Ogółem	1016	100	488	881	100	452	731	100	411

Tab. 9. Liczba bezrobotnych wg stażu pracy (dane PUP w Kutnie)

Lata	2004		2005		2006	
do 1 roku	135	72	125	71	110	65
1-5	202	92	171	82	143	81
5-10	143	72	126	71	104	64
10-20	156	67	142	62	122	66
20-30	99	24	88	23	72	20
30 i więcej	6	0	3	0	10	1
bez stażu	275	161	225	143	170	114
Ogółem	1016	488	881	452	731	411

Tab. 10. Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy (dane PUP Kutno)

Lata	2004			2005			2006		
Czas oczekiwania na pracę	liczba bezrobotnych	% do ogółu	w tym kobiet	liczba bezrobotnych	% do ogółu	w tym kobiet	liczba bezrobotnych	% do ogółu	w tym kobiet
Do 1 - m-ca	51	5,0	11	56	6,4	17	55	7,5	20
1-3 m-cy	102	10,1	34	110	12,5	38	90	12,3	40
3-6 m-cy	97	9,5	42	88	10,0	39	80	10,9	45
6-12 m-cy	104	10,2	44	110	12,5	56	73	10,0	40
12-24 m-cy	162	16,0	81	91	10,3	45	97	13,3	48
powyżej - 24 m-cy	500	49,2	279	426	48,3	257	336	46,0	218
Ogółem	1016	100	488	881	100	452	731	100	411

Z powyższych tabel wyraźnie widać, iż:

1. W ciągu lat 2002 – 2007 bezrobocie spadło o ok. 40%.
2. Od roku 2005 systematycznie wzrasta odsetek kobiet wśród osób bezrobotnych ogółem: 51% w 2005, 56% w 2006, 59% w 2007 r.
3. W wartościach bezwzględnych największy spadek bezrobocia zanotowano w grupie wiekowej 25-34, choć i tak ta grupa jest najliczniejsza.
4. Wśród osób bezrobotnych najmniej liczna jest grupa z wyższym wykształceniem.
5. Osoby bez stażu pracy stanowią najliczniejszą grupę bezrobotnych.
6. Osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy są najliczniejszą grupą. W roku 2004 stanowili oni 49,2% ogółu bezrobotnych, w 2005 – 48,3%, w 2006 – 46%.
7. Wg danych GOPS osoby długotrwale bezrobotne i objęte pomocą społeczną stanowią grupę 199 osób (w tym 110 mężczyzn i 89 kobiet).

4. Edukacja

Sieć szkolno-oświatowa w Gminie Kutno składa się z:

□ **sześciu szkół podstawowych:**

1. Szkoła Podstawowa im. M. Konopnickiej w Byszewie,
2. Szkoła Podstawowa w Gołębiewie,
3. Szkoła Podstawowa w Gołębiewku przy Zespole Szkół im. Wł. St. Reymonta,
4. Szkoła Podstawowa im. K. Makuszyńskiego w Strzegocinie,
5. Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Walk nad Bzurą we Wroczynach,
6. Katolicka Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich im. Gen. Wł. Andersa w Wierzbiu (organ prowadzący SPSK w Częstochowie),

□ **trzech gimnazjów:**

1. Gimnazjum w Gołębiewku przy Zespole Szkół im. Wł. St. Reymonta,
2. Gimnazjum w Byszewie,
3. Katolickie Gimnazjum Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich im. Kutnowskich Księżych Męczenników Bł. M. Woźniaka i Bł. M. Oziębłowskiego w Wierzbiu (organ prowadzący SPSK w Częstochowie).

Szkoła Podstawowa w Byszewie, Gimnazjum w Byszewie, Szkoła Podstawowa w Gołębiewku i Gimnazjum w Gołębiewku wchodzące w skład Zespołu Szkół w Gołębiewku posiadają bardzo dobrze wyposażone pracownie komputerowe.

Przy Zespole Szkół w Gołębiewku znajduje się nowoczesna hala sportowa, z której korzystają nie tylko uczniowie tej szkoły, ale także innych gminnych szkół i mieszkańcy Gminy Kutno. Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Byszewie posiadają salę gimnastyczną o wym. 12 x 24 m.

Kadrę szkolną, w szkołach prowadzonych przez Gminę Kutno, tworzy 105 wykwalifikowanych nauczycieli.

W czterech szkołach podstawowych działają oddziały przedszkolne włączone w ich strukturę. Gmina Kutno nie prowadzi przedszkola, rodzice mają możliwość zapisania dzieci do przedszkoli miasta Kutno, na podstawie porozumienia między Gminą Kutno a miastem Kutno.

Uczniowie szkół Gminy Kutno dowożeni są do szkół 11 trasami. Dziennie autobusy dowożące wykonują około 540 kilometrów.

Liczba młodzieży z terenu gminy Kutno w wieku 16 -18 lat realizująca obowiązek nauki wynosi 389 uczniów, w tym 180 dziewcząt.

Na terenie Gminy Kutno, w Nowej Wsi, działa Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy (SOSW) dla dzieci i młodzieży, w wieku od 7 do 18 lat, z zaburzeniami emocji i zachowania. W ośrodku, obejmującym szkołę podstawową i gimnazjum, prowadzone są zajęcia dydaktyczne i terapeutyczno-wychowawcze oraz opiekuńcze. Szkoła posiada internat dla około 45 wychowanków. Organem prowadzącym dla ośrodka jest Starostwo Powiatowe w Kutnie.

Tab. 11. Szkoły podstawowe prowadzone przez Gminę Kutno (rok szkolny 2006/2007)

Wyszczególnienie	Byszew	Gołębiew	Gołębiewek	Strzegocin	Wroczyny	Razem
l. uczniów SP/ dziewczęta	142/67	47/21	135/73	97/49	69/38	490/248
l. uczniów oddziału „O”/dziewczęta	15/9	2/0	28/10	19/10	10/6	74/35
l. oddziałów w SP (kl. I – VI)	7	5	6	6	6	30
l. oddziałów „O”	1	0	1	1	1	4
Średnia liczba uczniów na jeden oddział	20,29	9,80	22,50	16,17	11,50	16,40
l. nauczycieli	15	11	18	11	13	68

Tab. 12. Gimnazja prowadzone przez Gminę Kutno (rok szkolny 2006/2007)

Wyszczególnienie	Byszew	Gołębiewek	Razem
l. uczniów / w tym dziewczęta	200 / 88	131 / 59	331 / 182
l. oddziałów	9	6	15
Średnia liczba uczniów na 1 oddział	22,23	21,84	22,07
l. nauczycieli	21	16	37

Tab. 13. Inne szkoły publiczne na terenie Gminy Kutno (rok szkolny 2006/2007)

Wyszczególnienie	Katolicka Szkoła Podstawowa w Wierzbii	Katolickie Gimnazjum w Wierzbii	Razem
l. uczniów / w tym dziewczęta	88 / 44	58 / 22	146 / 66
l. uczniów oddziału „O”/ dziewczęta	10 / 5	-----	10 / 5
l. oddziałów w SP(kl. I – VI)	6	-----	6
l. oddziałów „O”	1	-----	1
l. oddziałów w gimnazjum	-----	3	3
Średnia liczba uczniów na 1 oddział w SP	14,67	-----	14,67
Średnia liczba uczniów na 1 oddział w gimnazjum	-----	19,34	19,34
l. nauczycieli	16	13	29

Tab. 14. Szkoły prowadzone przez Gminę Kutno (rok szkolny 2006/2007)

Wyszczególnienie	SP Byszew	Gim. Byszew	Zespół Szkół w Gołębiewku		SP Gołębiew	SP Strzegocin	SP Wroczyzny
			SP	Gim.			
Hala sportowa	-----	-----	TAK		-----	-----	-----
Sala gimnastyczna	12m / 24 m		-----	-----	-----	116 m2	-----
Boisko	Boiska przyszkolne nie spełniające wymogów						
Język angielski	-----	TAK	-----	TAK	-----	TAK	TAK
Język niemiecki	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	-----	-----
Pracownia komputerowa	TAK	TAK	TAK	TAK	Szkoły wytypowane w ramach projektu Pracownie komputerowe dla szkół w 2007 roku		
Pedagog szkolny	-----	TAK 0,5 etatu	-----	TAK 0,5 etatu	-----	-----	-----
Logopeda	4 g./tyg.	-----	4 g./tyg.	-----	4 g./tyg.	4 g./tyg.	4 g./tyg.
Świetlica, opieka nad uczniami dojeżdżającymi	TAK	TAK	TAK		-----	-----	-----
Biblioteka	gminna	gminna	szkolna	szkolna	gminna	gminna	szkolna
Zajęcia dodatkowe	Koła zainteresowań w ramach godzin ramowych	Koła zainteresowań w ramach godzin ramowych	Koła zainteresowań w ramach godzin ramowych	Koła zainteresowań w ramach godzin ramowych	Koła zainteresowań w ramach godzin ramowych	Koła zainteresowań w ramach godzin ramowych Program „Nowy Impuls” w ramach SPO RZ L finansowany z EFS „Wdrożenie oferty sportowych zajęć pozalekcyjnych”	Koła zainteresowań w ramach godzin ramowych

Na szczególną uwagę zasługuje **działalność opiekuńcza szkół** wyrażająca się poprzez:

a) Pomoc materialną dla uczniów:

- stypendia szkolne,
- zasiłek szkolny,
- stypendia za wyniki w nauce,
- stypendia za osiągnięcia sportowe.

W 2006 r. stypendium szkolne otrzymało 635 uczniów na kwotę 147.202,57 zł., a stypendium za wyniki w nauce otrzymało 76 uczniów na kwotę 7.600,00 zł.

b) Dofinansowanie zakupu:

- podręczników dla dzieci rozpoczynających roczne przygotowanie przedszkolne, naukę w klasach I-III szkoły podstawowej;
- jednolitego stroju dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów.

W 2007 r. dofinansowanie jednolitego stroju otrzymało 240 uczniów na kwotę 12.000,00 zł, a dofinansowanie do podręczników otrzymało 85 uczniów na kwotę 10.334,48 zł.

c) Realizację programów profilaktyki: (programy profilaktyki, pogadanki, prelekcje, pokazy, spotkania):

- bezpieczeństwo w szkole i poza szkołą, pierwsza pomoc, wychowanie komunikacyjne (karta rowerowa, miasteczko ruchu drogowego),
- edukacja prozdrowotna (aktywność ruchowa, „zdrowy uśmiech”, fluoryzacja),
- uzależnienia (przemoc, agresja, alkohol, narkotyki, AIDS, nikotynizm),
- zagadnienia antykorupcyjne,
- działania informacyjno-uświadamiające.

d) Pomoc uczniom w zakresie:

- zajęć wyrównawczych dla uczniów mających trudności w nauce,
- opieki logopedy,
- opieki pedagoga,
- dyżurów nauczycielskich,
- opieki w autobusach dowożących dzieci do szkół,
- doraźnej pomocy materialnej,
- dożywiania,
- programu „Szlanka mleka”.

e) Opiekę zdrowotną - badania okresowe.

f) Świetlice szkolne, świetlica - opieka nad uczniami oczekującymi na autobusy dowożące dzieci.

g) Konkursy szkolne, międzyszkolne, międzygminne, quizy, audycje, filmy.

h) Akademia, uroczystości szkolne (Andrzejki, Mikołajki, Jasełka, Dzień Ucznia, Babci, Dziadka i inne), apele, biwaki, inscenizacje, ankiety, wywiady.

i) Drużyny zuchowe i harcerskie.

5. Charakterystyka problemów społecznych Gminy Kutno na podstawie sprawozdań MPiPS 03 za lata 2004-2006

Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy m.in.:

- a) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;

- b) opłacanie składek na ubezpieczenia zdrowotne (NFZ);
- c) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- d) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną.

Zasiłek stały przysługuje:

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Tabela 15 obrazuje zestawienie powyższych świadczeń udzielonych przez Gminę Kutno w latach 2004-2006. Z danych zawartych w tabeli wynika, że w 2006 roku nastąpiła wypłata zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną, co spowodowane było suszą, która doprowadziła do zniszczenia części zasiewów.

Kwota łączna świadczeń jest iloczynem liczby świadczeń przyznanych w danym roku i kwoty świadczenia wymienionego w decyzji. Tak więc kwota łączna świadczeń w danym roku jest wielkością „teoretyczną”, tzn. nie uwzględnia sytuacji, gdy dane świadczenia z różnych przyczyn nie są wypłacone w danym roku.

Poza tym tabela wypełniona jest zgodnie z zasadą, że w danym wierszu dotyczącym danego świadczenia na rodzinę, rodzinę należy wymienić tylko raz, bez względu na liczbę otrzymanych decyzji i świadczeń.

Tab. 15. Udzielone świadczenia - zadania zlecone Gminy Kutno

Rok	2004					2005					2006				
Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie /Lo/	Liczba świadczeń /Ls/	Kwota świadczeń [zł] /Ks/	Liczba rodzin /Lr/	Liczba osób w rodzinach /Lor/	Lo	Ls	Ks [zł]	Lr	Lor	Lo	Ls	Ks [zł]	Lr	Lor
Razem	35	x	101 706	35	105	21	x	66 607	21	48	271	x	333 318	28	63
Zasiłki stałe - ogółem	23	272	86 193	23	52	21	210	66 607	21	48	28	246	74 266	28	63
w tym przyznane dla osoby:	10	56	17 223	10	10	10	107	41 877	10	10	11	103	38 176	11	12
samotnie gospodarującej															
pozostającej w rodzinie	13	93	26 081	13	42	11	103	24 730	11	38	17	143	36 090	17	51
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	243	243	259 052	0	0
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zadania własne gminy

Do zadań własnych gminy należą m. in.:

- 1) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 3) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- 6) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 7) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 8) praca socjalna;
- 9) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 10) prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;
- 11) tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;
- 12) dożywianie dzieci;
- 13) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 14) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 15) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 16) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;

- 17) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 18) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 19) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Tabela 16 zawiera pełen wykaz świadczeń udzielonych przez Gminę Kutno w ramach zadań własnych.

Tab. 16. Udzielone świadczenia – zadania własne Gminy Kutno

Rok	2004					2005					2006				
Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie Lo	Liczba świadczeń Ls	Kwota świadczeń [zł] Ks	Liczba rodzin Lr	Liczba osób w rodzinach Lor	Lo	Ls	Ks[zł]	Lr	Lor	Lo	Ls	Ks[zł]	Lr	Lor
Razem	35	x	101 706	35	105	21	x	66 607	21	48	271	x	333 318	28	63
Zasiłki stałe - ogółem	23	272	86 193	23	52	21	210	66 607	21	48	28	246	74 266	28	63
w tym przyznane dla osoby:	10	56	17 223	10	10	10	107	41 877	10	10	11	103	38 176	11	12
samotnie gospodarującej															
pozostającej w rodzinie	13	93	26 081	13	42	11	103	24 730	11	38	17	143	36 090	17	51
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiołową lub ekologiczną	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	243	243	259 052	0	0
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną

Tabela 17 wypełniona jest zgodnie z zasadą, iż dana rodzina korzystająca ze świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych, a także zadań własnych wystąpi tylko raz w wierszu 2 (otrzymała świadczenie przyznane w ramach zadań zleconych), tylko raz w wierszu 3 (otrzymała świadczenie przyznane w ramach zadań własnych), a także tylko raz w wierszu 1 (otrzymała pomoc niezależnie od źródła finansowania – zadania zlecone – własne).

Podana zasada wypełniania tabeli pozwala na wykazanie faktycznej liczby osób, którym decyzją przyznano świadczenie (a także liczby rodzin oraz liczby osób w tych rodzinach) w ramach zadań zleconych – wiersz 2, własnych – wiersz 3 oraz korzystających z pomocy bez względu na sposób finansowania (zlecone, własne) – wiersz 1. Pozwala to uniknąć w danym wierszu 1, 2, 3 zawyżenia liczby rodzin i osób korzystających z danego rodzaju pomocy. Wiersz 1 nie jest więc sumą wiersza 1, wiersza 2 i wiersza 3. W wierszu 1, 2 i 3 nie zostały podane osoby, którym pomoc została udzielona wyłącznie w formie pracy socjalnej.

Osoby, rodziny, liczba osób w tych rodzinach otrzymujące tę formę pomocy zostały wykazane wyłącznie w wierszu 5. Oznacza to, że osoba (rodzina), która otrzymała pomoc w formie: zasiłku stałego, zasiłku okresowego, biletu kredytowanego, zasiłku celowego oraz której udzielono pomoc w formie pracy socjalnej została wykazana raz w wierszu 1 (korzysta z pomocy społecznej), raz w wierszu 2 (zasiłek stały), raz w wierszu 3 (zasiłek okresowy, celowy, bilet kredytowany), oraz w wierszu 4 (otrzymała pomoc w formie pracy socjalnej).

W przypadku pomocy w formie kolonii, obiadów w szkole, ubrania, schronienia, za osobę otrzymującą decyzją świadczenie uznaje się dziecko, ewentualnie dzieci korzystające z tego świadczenia.

Tab. 17. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną

Rok	2004				2005				2006			
Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
		Ogółem	w tym: na wsi			Ogółem	w tym: na wsi			Ogółem	w tym: na wsi	
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	860	726	726	1 966	1067	438	429	1457	640	396	390	1 321
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	35	35	35	105	21	21	20	48	28	27	26	61
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	825	691	691	1 891	1 059	431	422	1 442	627	389	384	1 310
Pomoc udzielona w ramach pracy socjalnej - ogółem	x	295	295	588	x	250	250	418	x	0	0	0
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	x	243	243	492	x	218	218	349	x	0	0	0

Typy rodzin objętych pomocą

Tabelę 18 wypełniono zgodnie z zasadą, że rodzina objęta pomocą społeczną występuje tylko raz w wierszu 1 niezależnie od rodzaju, formy, liczby oraz źródła finansowania udzielonej pomocy. Natomiast w zależności od jej typu i składu (liczba osób, liczba dzieci) może wystąpić również w wierszach 8, 16 i 21.

Za rodzinę niepełną uznano rodzinę, w której skład wchodzi jedno z rodziców (matka lub ojciec) z dzieckiem (dziećmi). Za rodzinę emerytów i rencistów należy uznać rodzinę, w której wyłącznym lub głównym (przeważającym) źródłem utrzymania jest emerytura lub renta.

Tab. 18. Typy rodzin objętych pomocą społeczną

Rok	2004			2005			2006		
Wyszczególnienie	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
	Ogółem	w tym: na wsi		Ogółem	w tym: na wsi		Ogółem	w tym: na wsi	
Rodziny - ogółem	726	726	1 966	438	429	1 457	396	390	1321
o liczbie osób w rodzinie: 1	139	139	139	92	88	92	79	77	79
2	187	187	374	63	63	126	63	63	126
3	210	210	630	85	83	255	72	70	216
4	150	150	600	98	97	392	90	90	360
5	25	25	125	54	52	270	52	50	260
6 i więcej	15	15	98	46	46	322	40	40	280
Rodziny z dziećmi - ogółem	400	400	1 453	250	245	1 109	228	224	1006
o liczbie dzieci: 1	210	210	630	79	78	271	74	74	249
2	150	150	600	102	100	438	87	85	364
3	25	25	125	46	44	232	39	37	196
4	7	7	42	10	10	63	13	13	79
5	3	3	15	8	8	58	8	8	54
6	3	3	18	2	2	16	4	4	32

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kutno na lata 2008-2015

Rok	2004			2005			2006		
Wyszczególnienie	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
	Ogółem	w tym: na wsi		Ogółem	w tym: na wsi		Ogółem	w tym: na wsi	
7 i więcej	2	2	23	3	3	31	3	3	32
Rodziny niepełne - ogółem	12	12	34	50	48	157	48	46	156
o liczbie dzieci: 1	8	8	16	20	20	41	16	16	32
2	2	2	6	14	12	44	15	13	48
3	1	1	4	11	11	45	10	10	40
4 i więcej	1	1	8	6	5	27	7	7	36
Rodziny emerytów i rencistów - ogółem	40	40	56	95	95	278	86	86	253
o liczbie osób: 1	25	25	25	15	15	15	17	17	17
2	14	14	28	31	31	62	25	25	50
3	1	1	3	19	19	57	14	14	42
4 i więcej				30	30	144	30	30	144

Powody przyznania pomocy

W tabeli 19, charakteryzując rodzinę z punktu widzenia powodu przyznania pomocy, podano wszystkie przyczyny trudnej sytuacji życiowej wymienione, zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, we wstępie do niniejszej diagnozy. Oznacza to, iż w jednej rodzinie może wystąpić kilka przyczyn przyznania pomocy, np. bezrobocie, alkoholizm itd., a więc dana rodzina została wykazana w kilku odpowiednich wierszach.

Za rodziny wielodzietne uznano rodziny posiadające 4 i więcej dzieci. Za osobę lub rodzinę, której powodem przyznania pomocy było „UBÓSTWO”, uznano osobę lub rodzinę, w której dochód na osobę był równy lub niższy od kwot wymienionych w art. 8 ustawy o pomocy społecznej.

Tab. 19. Powody przyznania pomocy

Rok	2004			2005			2006		
Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
	Ogółem	w tym: na wsi		Ogółem	w tym: na wsi		Ogółem	w tym: na wsi	
Ubóstwo	366	366	685	87	86	292	132	131	423
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	1	1	1	4	2	4	2	1	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	12	12	59	4	4	29	1	1	13
w tym: wielodzietność	0	0	0	1	1	13	1	1	13
Bezrobocie	315	315	750	343	336	1 164	311	307	1065
Niepełnosprawność	59	59	142	42	42	111	43	43	113
Długotrwała lub ciężka choroba	7	7	19	20	20	43	22	22	51
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	38	38	216	7	6	31	13	12	50
w tym: rodziny niepełne	12	12	34	5	4	17	11	10	36
rodziny wielodzietne	26	26	182	2	2	14	2	2	14
Przemoc w rodzinie	1	1	3	0	0	0	1	1	6
Alkoholizm	28	28	86	2	2	8	3	3	10

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kutno na lata 2008-2015

Rok	2004			2005			2006		
Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
	Ogółem	w tym: na wsi		Ogółem	w tym: na wsi		Ogółem	w tym: na wsi	
Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	2	6	0	0	0	1	1	1
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kłeska żywiołowa lub ekologiczna	1	1	5	0	0	0	0	0	0

Rozkład przestrzenny przyznanej pomocy

Tab. 20. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy GOPS Kutno w zależności od miejsca zamieszkania

Lp.	Miejscowość	Świadczenia rodzinne od 2005 roku		Pomoc społeczna od 2004 roku	
		ilość rodzin	ilość osób	ilość rodzin	ilość osób
1	BIELAWKI	9	52	25	64
2	STARA WIEŚ	2	6	2	6
3	BOŻA WOLA	18	84	25	61
4	BYSZEW-KACZYN	3	10	5	16
5	BYSZEW	28	107	37	124
6	FLOREK	3	12	5	14
7	MICHAŁÓW	4	20	2	8
8	DĘBINA	3	11	5	10
9	GNOJNO WIEŚ	3	20	14	38
10	SIEMIENNIK	2	11	1	6
11	ADAMÓW	1	2	11	15
12	GOŁĘBIEWEK NOWY	14	81	21	44
13	GOŁĘBIEWEK STARY	14	55	23	69
14	RYKÓW	2	9	6	5
15	GOŁĘBIEW NOWY	68	298	61	188
16	GOŁĘBIEW STARY	17	86	16	45
17	GRABKÓW	10	47	9	16
18	JULINKI	8	33	19	38
19	KOMADZYN	17	69	42	77
20	KOTLISKA	6	34	8	21
21	KRZESIN	9	39	11	40
22	KRZESIN-PARCELA	6	20	15	61
23	KRZESINÓWEK	17	94	17	65
24	LESZNO	55	257	41	143
25	DUDKI	10	40	8	19
26	LESZCZYNEK	18	72	21	51
27	MALINA	12	61	20	64
28	MARIANKI	2	13	9	19
29	NOWA WIEŚ	31	126	33	74
30	NAGODÓW	10	44	10	21
31	PIWKI	15	62	14	33
32	PODCZACHY	11	52	6	17
33	GŁOGOWIEC	49	222	58	189
34	RACIBORÓW	30	123	33	85
35	KUCZKÓW	9	39	13	31
36	SIECIECHÓW	3	9	4	16
37	SIERAKÓW	10	45	28	53
38	STANISŁAWÓW	8	37	10	16
39	WŁOSKÓW	2	7	1	1
40	OBIDÓWEK	7	37	23	41
41	KOLONIA STRZEGOCIN	7	29	12	27
42	STRZEGOCIN	41	165	43	123
43	WIERZBIE	20	100	47	84
44	ADAMOWICE	19	92	12	53
45	WOŹNIAKÓW	27	127	32	101
46	WROCZYNY	9	40	23	38
47	FRANKI WROCZYŃSKIE	4	14	9	17
48	KALINOWA	11	54	15	49
49	WYSOKA DUŻA	2	15	8	24

Lp.	Miejscowość	Świadczenia rodzinne od 2005 roku		Pomoc społeczna od 2004 roku	
		ilość rodzin	ilość osób	ilość rodzin	ilość osób
50	WYSOKA WIELKA	10	41	18	33
51	KOLONIA SÓJKI	6	24	7	19
52	NOWE SÓJKI	4	14	1	1
53	ŻURAWIENIEC	4	20	8	18

Z powyższej tabeli wynika, iż największa liczba osób, którym przyznano świadczenia rodzinne mieszka w następujących miejscowościach (kolejno): Gołębiew Nowy, Leszno, Głogowiec, Strzegocin, Woźniaków, Nowa Wieś, Raciborów i Byszew. Największa liczba osób, które korzystały z pomocy społecznej zamieszkuje zaś w miejscowościach (kolejno): Głogowiec, Gołębiew Nowy, Leszno, Byszew, Strzegocin, Woźniaków, Raciborów i Nowa Wieś.

6. Alkoholizm

Alkoholizm, inaczej uzależnienie od alkoholu lub choroba alkoholowa – choroba polegająca na utracie kontroli nad ilością wypijanego alkoholu. Spożywanie zazwyczaj dużych ilości alkoholu przez alkoholika jest spowodowane przymusem o charakterze psychicznym i somatycznym i nie podlega jego woli. Mechanizm powstawania uzależnienia nie jest do końca wyjaśniony, ale ma bezpośredni związek z nadużywaniem alkoholu.

Wydaje się, że najpełniej problemy wpływu alkoholizmu na relacje społeczne oddaje opracowanie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pt.: „Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej w kontekście rozwiązywania problemów alkoholowych w Polsce”. Cyt.: „Nie ulega wątpliwości, że istnieją istotne powiązania między używaniem i nadużywaniem alkoholu a ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Jednak powiązania te są złożone i różnią się stopniem bezpośredniości wpływu picia alkoholu na ubóstwo i wykluczenie oraz zasięgu tego wpływu. Na szczególne podkreślenie zasługują następujące zjawiska i procesy występujące w różnych populacjach:

1. Uzależnienie od alkoholu jako zespół objawów klinicznych (choroba). Powoduje ono różnorodne szkody:

- a. Osoby uzależnione a praca i sytuacja społeczno-ekonomiczna:

Osoby uzależnione na skutek postępującej degradacji psychofizycznej tracą zdolność do efektywnego funkcjonowania w rolach społecznych

i zawodowych, tracą posiadane miejsca pracy i mają ograniczone zdolności do skutecznego poszukiwania zatrudnienia. Proces ten w istotny sposób wpływa na rozmiary zjawiska bezrobocia i ubóstwa. W części przypadków prowadzi to do radykalnego zrywania więzów z najbliższym otoczeniem, utraty podstawowych źródeł wsparcia, a także bezdomności.

b. Osoby uzależnione a rodzina:

Zachowanie osób uzależnionych często nacechowane przemocą, agresją, zaniedbywaniem podstawowych obowiązków rodzinnych przyczynia się do destrukcji życia ich rodzin, obejmującej zjawisko pauperyzacji, zaburzeń zdrowia somatycznego i psychicznego oraz stygmatyzacji społecznej.

c. Alkoholowy Zespół Płodowy (FAS) i inne problemy zdrowotne:

Nadużywanie alkoholu przez uzależnione kobiety ciężarne często powoduje organiczne uszkodzenie dzieci w okresie prenatalnym, którego skutkiem jest upośledzenie umysłowe i opóźnienia rozwojowe o różnym stopniu ciężkości. Skutkują one w przyszłości niepełnosprawnością społeczną i zawodową. Należy zwrócić również uwagę na podwyższoną śmiertelność w populacji osób uzależnionych i jej wpływ na pogorszenie warunków materialnych ich rodzin.

2. Osoby nadużywające alkoholu bez klinicznych objawów uzależnienia tworzą w Polsce populację między 2-3 mln osób.

a. Nadużywanie alkoholu a praca:

Nadużywanie alkoholu jest częstym źródłem obniżenia zdolności do sprawnego wykonywania pracy zawodowej, zwiększa ryzyko utraty pracy i obniża zdolność do skutecznego poszukiwania zatrudnienia. Może więc przyczyniać się do powstawania i utrwalania ubóstwa, a co za tym idzie do podlegania procesom wykluczenia społecznego.

b. Nadużywanie alkoholu a rodzina:

Nadużywanie alkoholu prowadzące do zaburzeń zachowania może również powodować istotne i okresowe zaburzenia życia rodzinnego, podobnie jak w rodzinach osób uzależnionych (pauperyzacja, przemoc itp.).

c. Alkoholowy Zespół Płodowy FAS i inne problemy zdrowotne:

Należy również zwrócić uwagę na trudne do zdiagnozowania zjawisko picia alkoholu w okresie ciąży przez kobiety, które nie są uzależnione, ale nie posiadają wiedzy o szkodliwości tego zjawiska albo ją lekceważą.

3. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych, tzn.: takich, gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób.

a. Sytuacja ekonomiczna dorosłych członków rodzin alkoholowych:

Jak już wspomniano w pkt. 1b małżonkowie i najbliżsi osób uzależnionych często doświadczają niedostatku materialnego z powodu utraty zdolności do pracy lub niskich wynagrodzeń czy dużych wydatków na alkohol. Często również dochodzi do marnotrawienia środków uzyskiwanych od pomocy społecznej.

b. Sytuacja psychospołeczna dorosłych członków rodzin alkoholowych:

Życie w chronicznym stresie i zagrożeniu przemocą w przypadku np.: żon alkoholików często prowadzi do znacznego obniżenia ich sprawności psychofizycznej i do zaburzeń emocjonalnych. Przyczynia się to do obniżenia zdolności funkcjonowania na rynku pracy oraz do utraty lub mniejszych możliwości zarobkowania.

4. Dzieci i młodzież żyjące w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

a. Sytuacja ekonomiczno-społeczna dzieci w rodzinach alkoholowych:

Dzieci w rodzinach alkoholowych często doświadczają nie tylko ubóstwa, ale również istotnych zaburzeń emocjonalnych i zakłóceń rozwoju psychofizycznego. Przyczynia się to do powstawania problemów w nauce, w części przypadków do obniżenia poziomu wykształcenia, z czego wynikają potem ograniczone zdolności do aktywnego funkcjonowania na rynku pracy.

b. Sytuacja psychospołeczna dzieci w rodzinach alkoholowych:

W części przypadków życie w chronicznym stresie, zagrożeniu i przemocy prowadzi do zaburzeń zachowania i związanych z nim naruszeń prawa i porządku publicznego, które sprzyjają procesowi wykluczenia społecznego.

c. Ryzyko uzależnień:

Należy również podkreślić, że przy braku wsparcia i pomocy socjoterapeutycznej dzieci alkoholików tworzą grupę najwyższego ryzyka uzależnienia od alkoholu i narkotyków i wiele z nich zostaje alkoholikami.

5. Upijające się nastolatki tworzą populację obejmującą ok. 20% młodzieży w przedziale wiekowym 15-18 rokiem życia.

Nadużywanie alkoholu w okresie dojrzewania destrukcyjnie wpływa na karierę edukacyjną i zwiększa ryzyko poważnego obniżenia zdolności funkcjonowania na rynku pracy. Należy również zwrócić uwagę, że osoby z tej grupy cechuje wysokie ryzyko zaburzeń zachowania, konfliktów z prawem i przyszłego uzależnienia od alkoholu i narkotyków.

Mimo istnienia wyraźnych powiązań między procesami zachodzącymi w opisanych powyżej populacjach zasługują one na odrębną uwagę ze względu na pragmatykę prowadzonych działań profilaktycznych, korekcyjno-interwencyjnych i terapeutycznych. Oczywiście problemy istniejące w tych populacjach daleko wykraczają poza zagadnienia związane z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. W wielu przypadkach mamy do czynienia przede wszystkim z podstawowymi zagrożeniami zdrowia psychicznego i fizycznego oraz porządku i bezpieczeństwa publicznego.

Całość tych zagrożeń tworzy wyzwanie podejmowane przez instytucje rządowe, samorządowe, profesjonalne oraz organizacje pozarządowe w ramach Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Program ten realizowany jest od 1997 roku i aktualnie obejmuje zadania określone do roku 2010. Podstawy prawne do jego realizacji tworzą zapisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.”

W Gminie Kutno funkcjonuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W jej skład wchodzi 3 osoby, a zakres działania jest zgodny z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (inicjowanie działań w zakresie zadań własnych gminy określonych w w/w ustawie - patrz wstęp do niniejszej diagnozy - oraz podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego).

Tabela 21 przedstawia ilościowe zestawienie działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tab. 21. Zestawienie działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Lata	2004	2005	2006
Liczba osób z którymi przeprowadzono rozmowy interweniująco-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	57	95	117
Liczba osób wobec których wystąpiono z wnioskiem do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia	6	11	11
Liczba opinii w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	35	92	89

Realizacja zadań własnych wymienionych w ustawie jest prowadzona w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalanego corocznie przez Radę Gminy Kutno. Program jest realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie.

Tab. 22. Pomoc dla osób z problemem alkoholowym udzielona przez GOPS Kutno

Lata	2004	2005	2006
Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej, z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny	28	48	10
Środki finansowe przeznaczone na pomoc rodzinom z problemem alkoholowym [zł]	33.000	78.000	18.000
Środki finansowe na dofinansowanie programów terapeutycznych realizowanych w placówkach leczenia odwykowego [zł]	1.600	1.600	1.600
Środki finansowe na zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i członków ich rodzin (wydatki na szkolenia pracowników leczenia odwykowego, inwestycje, remonty, sprzęt, materiały) [zł]	2.100	0	0
Środki finansowe przeznaczone na funkcjonowanie punktu konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym [zł]	2.960	4.456	3.432
Środki finansowe wykorzystane na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych [zł]	61.777	72.681	60.850

W Gminie Kutno funkcjonuje punkt konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin, w których porad udziela psycholog i radca prawny. Zestawienie osób, którym udzielono porad w powyższym punkcie przedstawia tabela 23.

Tab. 23. Liczba osób, którym udzielono porad w punkcie konsultacyjnym dla osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin

Lata	2004	2005	2006
Osoby uzależnione od alkoholu	57	38	41
Dorośli członkowie rodziny alkoholika (w tym współuzależnieni)	9	5	2
Dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	2	1	1
Ofiary przemocy w rodzinie	0	2	5
Sprawcy przemocy w rodzinie	0	0	0
Ogółem	68	46	49

7. Narkomania

Substancje psychoaktywne, inaczej środki odurzające, są to takie środki chemiczne, które poprzez swoje działanie na organizm człowieka powodują zmiany w jego samopoczuciu oraz w odbiorze otaczającej go rzeczywistości. Przyjmowanie ich prowadzi do uzależnienia - narkomanii.

Coraz częściej występuje tzw. uzależnienia mieszane, gdzie oprócz objawów uzależnienia od alkoholu obecne są także objawy uzależnienia od innych substancji psychoaktywnych. Osoby przyjmujące substancje psychoaktywne można rozpoznać na podstawie objawów występujących po zażyciu danej substancji lub na podstawie objawów zespołu abstynencyjnego.

Substancje psychoaktywne mogą być pochodzenia roślinnego lub syntetycznego. Światowa Organizacja Zdrowia zalicza do nich: alkohol, pochodne opium (np. morfina, heroína), przetwory konopi indyjskich (haszysz, marihuana), substancje uspokajające i nasenne (np. barbiturany, benzodiazepiny), kokainę i inne substancje pobudzające (np. pochodne amfetaminy), substancje halucynogenne (np. LSD, grzyby psylocybe), tytoń oraz lotne rozpuszczalniki (np. kleje, aceton, TRI).

Zgodnie z konwencjami międzynarodowymi, większość z tych substancji podlega kontroli, polegającej m.in. na dopuszczeniu do produkcji tylko środków stosowanych w lecznictwie, nadzorze nad ich obrotem oraz na zakazie przewożenia ich przez granicę (nie dotyczy to kofeiny, tytoniu i alkoholu). Produkcja, handel i stosowanie ich pozostaje pod

ściśłym nadzorem. W medycynie środki te stosowane są jako środki przeciwbólowe, uspokajające i nasenne.

W Gminie Kutno nie mieszkają osoby, którym udzielono pomocy z powodu wykluczenia bądź zagrożenia wykluczeniem społecznym wynikającym z uzależnienia od narkotyków. Niemniej samorząd Gminy Kutno posiada Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii, w ramach którego przeznacza środki finansowe głównie na działania profilaktyczne.

8. Współpraca GOPS Kutno z instytucjami o zasięgu powiatowym

W celu pełnej realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie współpracuje z następującymi instytucjami:

1) Komenda Powiatowa Policji:

- pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie - „niebieska linia”,
- wnioski o leczenie odwykowe,
- wspólne „wchodzenie” w środowiska patologiczne.

2) Powiatowy Urząd Pracy:

- organizacja prac społeczno-użytecznych,
- występowanie o zatrudnienie dłużników alimentacyjnych.

3) Zakład Opiekuńczo - Leczniczy - umieszczenie osób chorych.

4) Szpital Powiatowy – umieszczenie osób wymagających leczenia.

5) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie:

- przeprowadzenie wywiadów środowiskowych na rzecz PCPR celem ustalenia odpłatności w rodzinach zastępczych,
- przeprowadzanie wywiadów dotyczących usamodzielniających się wychowanków Domów Dziecka,
- umieszczanie w Domach Pomocy Społecznej,
- typowanie i załatwianie dokumentacji dzieci biorących udział w koloniach organizowanych za pośrednictwem PCPR,
- pomoc w gromadzeniu dokumentacji dla PFRON,
- kierowanie na komisję lekarską celem ustalenia stopnia niepełnosprawności i orzeczenia niepełnosprawności.

Ponadto, na terenie gminy, działa Rodzinny Dom Dziecka w Strzegocinie i Ośrodek Socjoterapii w Nowej Wsi.

9. Organizacje pozarządowe z terenu Gminy Kutno

GOPS Kutno współpracuje z następującymi organizacjami:

- 1) Oratorium im. bł. Michała Rua w Woźniakowie, którego celem jest prowadzenie działalności wychowawczej i opiekuńczej w środowisku dzieci i młodzieży poprzez m.in. różnorodną pomoc, działalność świetlicowo-rekreacyjną, sportową i turystyczną.
- 2) Salezjańska Organizacja Sportowa SL SALOS w Woźniakowie, która prowadzi działalność na rzecz dzieci i młodzieży biednej, zaniedbanej, pochodzącej z rodzin niewydolnych wychowawczo i patologicznych w zakresie upowszechnienia kultury fizycznej i turystyki, podnoszenie sprawności fizycznej, krzewienia zdrowego stylu życia.
- 3) Katolickie Stowarzyszenie Wychowania w Trzeźwości Regionu Kutnowskiego przy Sanktuarium Maryjnym w Głogowcu, które zajmuje się:
 - prowadzeniem noclegowni dla bezdomnych,
 - przeciwdziałaniem patologiom społecznym,
 - ochroną i promocją zdrowia,
 - prowadzeniem zajęć w świetlicy socjoterapeutycznej,
 - współdziałaniem z ośrodkami leczenia odwykowego i grup samopomocowych.
- 4) Związkiem Harcerstwa Polskiego, który prowadzi drużyny działające przy szkołach na terenie gminy organizując: zajęcia pozalekcyjne, letni wypoczynek, promocję zdrowego stylu życia.

10. Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy Kutno nie ma niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej. Mieszkańcy korzystają z publicznej i niepublicznej służby zdrowia działającej w granicach miasta Kutna, w którym zlokalizowany jest również Szpital Powiatowy.

Własnością Gminy jest nieruchomość zabudowana z przychodnią wydierżawioną przez NZOZ Profilaktyka Medyczna przy ul. Krośniewickiej 41 w Kutnie.

11. Dostępność GOPS Kutno

Gmina Kutno położona jest wokół miasta Kutno. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej mieści się w siedzibie Urzędu Gminy, w samym centrum miasta przy ul. Witosa 1, co zapewnia wszystkim mieszkańcom jednakowy dostęp do jego usług, również za pomocą sprawnie działającej komunikacji miejskiej.

GOPS zajmuje trzy lokale, na parterze budynku. Od strony podwórza znajduje się podjazd dla osób niepełnosprawnych.

Mieszkańcy mogą bezpośrednio przybyć do GOPS, dokonać zgłoszenia e-mailem, za pośrednictwem poczty, telekomunikacji czy innych osób. Pracownicy GOPS dojeżdżają do poszczególnych sołectw samochodem służbowym Urzędu Gminy.

12. Przestępczość

Tab. 24. Zestawienie przestępstw na terenie Gminy Kutno w latach 2004-2006

Lata	2004	2005	2006
Ogółem przestępstw:	130	119	102
- rozboje	4	5	2
- bójki i pobicia	2	1	3
- uszkodzenia mienia	10	11	4
Włamania ogółem do:	30	20	13
- obiektów handlowych	4	6	1
- mieszkań	4	3	1
- samochodów	5	2	2
- innych obiektów	18	9	10
Kradzieże	7	6	16
- samochodów	2	1	1
- rowerów, motocykli	2	1	1
- mieszkaniowe	1	3	13
Kierujący pojazdami w stanie nietrzeźwym	41	45	40
Inne przestępstwa	30	39	21

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Kutnie

Tab. 25. Zestawienie wykroczeń na terenie Gminy Kutno w latach 2004-2006

Lata	2004	2005	2006
Wykroczenia ogółem	54	66	57
- art. 51 §1 i 2 KW	2	2	6
- art. 140 KW	2	2	4
- art. 119 KW	21	18	19
- art. 124 KW	13	14	12
- inne wykroczenia	16	30	16

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Kutnie

Tab. 26. Rejestracja przemocy w rodzinie - „Niebieska Karta”

Lata	2004	2005	2006
Niebieska karta*	20	33	21

**ponad połowa pod wpływem alkoholu*

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Kutnie

IV. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Kutno na lata 2008-2015

1. Analiza SWOT

MOCNE STRONY

- Wykwalifikowana kadra pomocy społecznej
- Znajomość problemów i świadczeniobiorców
- Mobilność i elastyczność pracowników
- Partnerska współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi
- Tradycyjny model rodziny zapewniający wsparcie członkom rodzin potrzebujących pomocy
- Brak anonimowości
- Pomoc sąsiedzka
- Jakość funkcjonowania szkół gminnych

SŁABE STRONY

- Mała dostępność komunikacji zbiorowej, szczególnie w dni wolne od pracy
- Dostępność komunikacyjna przedszkoli dla mieszkańców z peryferyjnych miejscowości gminy
- Długotrwałe uzależnienie od pomocy społecznej
- Słabość systemu pośrednictwa pracy
- Roszczeniowe postawy osób zagrożonych marginalizacją
- Duża ilość osób trwale bezrobotnych oraz z niskim wykształceniem
- Występowanie miejscowości, w których całe społeczności lokalne zagrożone są wykluczeniem
- Niski poziom wynagradzania pracowników pomocy społecznej
- Niedostateczna ilość kadry pomocy społecznej – pracownicy socjalni, psycholog, doradca zawodowy, prawnik
- Brak ścisłej współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a szkołami

SZANSE

- Rozwój gospodarczy powiatu kutnowskiego poprzez rozwój Kutnowskiego Parku Agro - Przemysłowego
- Funkcjonowanie Programów Operacyjnych: PO Kapitał Ludzki, Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego
- Funkcjonowanie ustawy o spółdzielniach socjalnych
- Rozwój gospodarczy kraju
- aktywność organizacji pozarządowych

ZAGROŻENIA

- Starzenie się społeczności lokalnej
- Dziedziczenie negatywnych zachowań społecznych
- Wzrost ilości osób długotrwale bezrobotnych
- Niedostateczna ilość środków finansowych na zadania związane z pomocą społeczną
- Brak statystyki i rozpoznania problemów narkotykowych
- Zmiana problemów społecznych w gminie

2. Misja strategii

Wypracowana Misja Gminy Kutno przedstawia się następująco:

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu efektem systematycznej współpracy samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, Kościoła Katolickiego oraz innych instytucji.

3. Cele i działania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kutno na lata 2008 – 2015

Dla tak określonej misji gminy wskazano następujące cele:

- 1. Aktywne formy pomocy osobom bezrobotnym.**
- 2. Utworzenie Regionalnego Centrum Integracji Społecznej (RCIS) we współpracy z innymi JST z obszaru powiatu kutnowskiego.**
- 3. Budowa systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla osób uzależnionych i ich rodzin.**
- 4. Przeciwdziałanie narkomanii poprzez profilaktykę.**
- 5. Stworzenie Gminnego Forum Współpracy instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej.**
- 6. Stworzenie systemu kształcenia kadr GOPS i Urzędu Gminy.**
- 7. Podniesienie poziomu infrastruktury GOPS.**
- 8. Promocja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.**

Tab. 27. Zestawienie celów i działań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kutno na lata 2008-2015

CEL 1	AKTYWNE FORMY POMOCY OSOBOM BEZROBOTNYM	
DZIAŁANIA	1.1.	Wsparcie indywidualne i grupowe osób bezrobotnych w aktywnym poszukiwaniu pracy poprzez pracę socjalną, przy współdziałaniu z psychologiem, w celu udziału osób należących do obszaru wykluczenia społecznego w szkoleniach lub przekwalifikowaniu zawodowym.
	1.2.	Stworzenie systemu szkoleń dla grupy osób bezrobotnych z indywidualnymi planami działań, z uwzględnieniem potrzeb lokalnego rynku pracy.
	1.3.	Utworzenie stanowiska doradcy zawodowego w GOPS, który podejmie systematyczne działania z osobami bezrobotnymi.
	1.4.	Analiza i bieżący monitoring dostępnych projektów z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Powiatowego Urzędu Pracy.
	1.5.	Podejmowanie działań na rzecz współpracy z pracodawcami, organizacjami pozarządowymi, instytucjami rynku pracy w celu ograniczenia bezrobocia.
CEL 2	UTWORZENIE REGIONALNEGO CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ (RCIS) WE WSPÓŁPRACY Z INNYMI JST Z OBSZARU POWIATU KUTNOWSKIEGO	
DZIAŁANIA	2.1.	Zapewnienie środków finansowych w budżecie gminy na coroczne współfinansowanie RCIS.
CEL 3	BUDOWA SYSTEMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH I ICH RODZIN	
DZIAŁANIA	3.1.	Coroczne przedstawianie Radzie Gminy do zatwierdzenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
	3.2.	Wsparcie prawne, psychologiczne i socjalne dla osób i rodzin, w których występują problemy alkoholowe.

	3.3.	Współpraca z instytucjami i organizacjami, które specjalizują się w opiece i pomocy rodzinie
CEL 4	PRZECIWDZIAŁANIE NARKOMANII POPRZECZ PROFILAKTYKĘ	
DZIAŁANIA	4.1.	Coroczne przedstawianie Radzie Gminy do zatwierdzenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.
	4.2.	Prowadzenie akcji profilaktycznych w szkołach.
	4.3.	Systematyczna analiza danych z Policji i szkół o osobach uzależnionych i grupach podatnych na uzależnienie.
CEL 5	STWORZENIE GMINNEGO FORUM WSPÓŁPRACY INSTYTUCJI I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH DZIAŁAJĄCYCH W OBSZARZE POLITYKI SPOŁECZNEJ	
DZIAŁANIA	5.1.	Utworzenie Gminnego Forum Współpracy w obszarze polityki społecznej.
	5.2.	Inicjowanie systematycznych spotkań Forum celem wzmocnienia współpracy i oceny działań.
	5.3.	Wspieranie i promowanie inicjatyw obywatelskich w gminie.
CEL 6	STWORZENIE SYSTEMU KSZTAŁCENIA KADR GOPS I URZĘDU GMINY	
DZIAŁANIA	6.1.	Diagnoza potrzeb szkoleniowych wśród pracowników.
	6.2.	Bieżący monitoring dostępnych programów z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz innych instrumentów doskonalenia zawodowego.
	6.3.	Przygotowanie i realizacja planu kształcenia kadr GOPS.

CEL 7	PODNIESIENIE POZIOMU INFRASTRUKTURY GOPS	
DZIAŁANIA	7.1.	Przygotowanie planu modernizacji zaplecza informatycznego GOPS.
	7.2.	Realizacja planu poprzez zakup i wymianę urządzeń oraz zapewnienie szkoleń informatycznych.
CEL 8	PROMOCJA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
DZIAŁANIA	8.1.	Przesłanie i zapoznanie wszystkich jednostek i instytucji społecznych oraz organizacji pozarządowych ze strategią.
	8.2.	Opracowanie publikacji nt. Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla mieszkańców gminy.

4. Opis działań

1. Aktywne formy pomocy osobom bezrobotnym.

Na terenie gminy Kutno, wśród osób korzystających z pomocy społecznej, najliczniejszą grupę stanowią osoby bezrobotne. Głównym problemem są min. pogłębiające się postawy roszczeniowe odbiorców pomocy społecznej, rozwój patologii prowadzący do kryzysów w rodzinie, dziedziczenie postaw.

Główne kierunki działań, w kwestii rozwiązywania problemu bezrobocia na terenie gminy, nakierowane będą na różnorodne formy pomocy dla indywidualnych osób bezrobotnych w zależności od ich potrzeb, prowadzące do aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych, w tym kobiet, poprzez następujące **działania**:

- 1.1. Wsparcie indywidualne i grupowe osób bezrobotnych w aktywnym poszukiwaniu pracy poprzez pracę socjalną, przy współdziałaniu z psychologiem, w celu udziału osób należących do obszaru wykluczenia społecznego w szkoleniach lub przekwalifikowaniu zawodowym.
- 1.2. Stworzenie systemu szkoleń dla grupy osób bezrobotnych z indywidualnymi planami działań, z uwzględnieniem potrzeb lokalnego rynku pracy.
- 1.3. Utworzenie stanowiska doradcy zawodowego w GOPS, który podejmie systematyczne działania z osobami bezrobotnymi.
- 1.4. Analiza i bieżący monitoring dostępnych projektów z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Powiatowego Urzędu Pracy.
- 1.5. Podejmowanie działań na rzecz współpracy z pracodawcami, organizacjami pozarządowymi, instytucjami rynku pracy w celu ograniczenia bezrobocia.

2. Utworzenie Regionalnego Centrum Integracji Społecznej (RCIS) we współpracy z innymi JST z obszaru powiatu kutnowskiego.

W związku ze zdiagnozowaną sytuacją w odniesieniu do osób pozostających bez pracy na lokalnym rynku, zatrudnienie socjalne powinno przyczynić się do łagodzenia jego skutków.

Instrumentem w tym obszarze będzie utworzenie Regionalnego Centrum Integracji Społecznej we współpracy z innymi JST z powiatu kutnowskiego.

Działania:

- 2.1. Zapewnienie środków finansowych w budżecie gminy na coroczne współfinansowanie RCIS.

3. Budowa systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Gmina Kutno podejmie działania zmierzające do efektywnego wsparcia osób uzależnionych oraz zwiększenia zakresu pomocy dla rodzin osób z problemami alkoholowymi.

Podstawą prawną budowy systemu będzie corocznie przyjmowany przez Radę Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, którego celem będzie zapobieganie powstawaniu problemów alkoholowych oraz zwiększenie instrumentów pomocy osobom uzależnionym oraz ich rodzinom.

Ponadto należy w większym stopniu eliminować szkody społeczne będące następstwem uzależnień od alkoholu poprzez podejmowanie kolejnych **działań**:

- 3.1. Coroczne przedstawienie Radzie Gminy do zatwierdzenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 3.2. Wsparcie prawne, psychologiczne i socjalne dla osób i rodzin, w których występują problemy alkoholowe.
- 3.3. Współpraca z instytucjami i organizacjami, które specjalizują się w opiece i pomocy rodzinie.

4. Przeciwdziałanie narkomanii poprzez profilaktykę.

Niezbędnym elementem ochrony i poprawy zdrowia mieszkańców gminy jest regularne prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży nt. narkomanii.

W celu realizacji powyższych założeń należy podjąć następujące **działania**:

- 4.1. Coroczne przedstawianie Radzie Gminy do zatwierdzenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

- 4.2. Prowadzenie akcji profilaktycznych w szkołach.
- 4.3. Systematyczna analiza danych z Policji i szkół o osobach uzależnionych i grupach podatnych na uzależnienie.

5. Stworzenie Gminnego Forum Współpracy instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej.

Gmina Kutno podejmie w ramach współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej działania, których celem będzie bieżące reagowanie na pojawiające się zmiany społeczne oraz wspieranie i promowanie inicjatyw obywatelskich w gminie. Współpraca przebiegać będzie w sposób zinstytucjonalizowany.

Zadaniem forum będzie m.in.:

- zwiększenie współpracy z organizacjami pozarządowymi
- stworzenie i realizacja programu uwzględniającego współdziałanie instytucji i organizacji pozarządowych
- identyfikacja najważniejszych problemów społecznych,
- ocena stanu potrzeb społecznych.

Raz do roku, Wójt Gminy zorganizuje spotkanie instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych w celu oceny podejmowanych działań i stopnia ich realizacji oraz ewaluacji.

Działania:

- 5.1. Utworzenie Gminnego Forum Współpracy w obszarze polityki społecznej.
- 5.2. Inicjowanie systematycznych spotkań forum celem wzmocnienia współpracy i oceny działań.
- 5.3. Wspieranie i promowanie inicjatyw obywatelskich w gminie.

6. Stworzenie systemu kształcenia kadr GOPS i Urzędu Gminy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, działając w obszarze pomocy i integracji społecznej, dla podniesienia jakości świadczonych usług powinien dążyć do ciągłego podnoszenie kwalifikacji kadr w celu lepszego rozpoznawania i reagowania na pojawiające się kwestie społeczne poprzez następujące **działania**:

- 6.1. Diagnoza potrzeb szkoleniowych wśród pracowników.
- 6.2. Bieżący monitoring dostępnych programów z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz innych instrumentów doskonalenia zawodowego.
- 6.3. Przygotowanie i realizacja planu kształcenia kadr GOPS.

7. Podniesienie poziomu infrastruktury Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Dla zapewnienia efektywności oraz świadczenia wysokiej jakości pomocy społecznej niezbędna jest modernizacja zaplecza informatycznego GOPS.

Cel powyższy zostanie zapewniony poprzez zakup sprzętu komputerowego i odpowiedniego oprogramowania, który przyczyni się do poprawy funkcjonowania GOPS, sprawnego monitorowania problemów społecznych oraz standaryzacji i ciągłego podwyższania jakości usług.

Działania:

- 7.1. Przygotowanie planu modernizacji zaplecza informatycznego GOPS.
- 7.2. Realizacja planu poprzez zakup i wymianę urządzeń oraz zapewnienie szkoleń informatycznych.

8. Promocja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Promocja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, jako ważnego dokumentu, jest wskazana zarówno dla adresatów pomocy społecznej, społeczności lokalnej oraz instytucji działających w sferze społecznej, ponieważ pozwoli na uświadomienie skali i wagi problemów społecznych występujących na terenie gminy oraz konieczności ponoszenia kosztów związanych z jej realizacją.

Dla skutecznej realizacji misji strategii należy podjąć działania promocyjne, w szczególności wśród lokalnej społeczności oraz jednostek i instytucji zajmujących się pomocą społeczną. Realizacja powyższego celu realizowana będzie poprzez następujące

działania:

- 8.1. Przesłanie i zapoznanie wszystkich jednostek i instytucji społecznych oraz organizacji pozarządowych ze strategią.
- 8.2. Opracowanie publikacji nt. GSRPS dla mieszkańców gminy.

V. Powiązanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno ze strategią województwa i powiatu

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno jest spójna ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kutnowskiego na lata 2007-2013 zatwierdzoną Uchwałą Rady Powiatu nr 71/XII/2007 z dnia 08 sierpnia 2007 roku oraz Wojewódzką Strategią w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2007-2020 zatwierdzoną Uchwałą NR XI/244/07 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 10 lipca 2007 roku.

Powiązanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno na lata 2008-2015 z w/w dokumentami ilustruje poniższa tabela.

Tab. 28. Powiązanie strategii gminnej ze strategią województwa i powiatu

Gmina	Powiat	Województwo
Misja		
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu efektem systematycznej współpracy samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, Kościoła Katolickiego oraz innych instytucji.	Pomoc społeczna w powiecie kutnowskim to zintegrowany system pomocy i wspierania mieszkańców powiatu, oparty na współpracy struktur samorządowych z partnerami społecznymi	Misją polityki społecznej w województwie łódzkim jest podnoszenie jakości życia wśród mieszkańców regionu szczególnie tych, którzy ze względu na trudną sytuację życiową nie są w stanie samodzielnie zaspokoić podstawowych potrzeb bytowych, a przez to nie mogą uczestniczyć lub mają ograniczony udział w życiu rodzinnym, zawodowym i społecznym. Realizacja misji odbywać się będzie poprzez działania mające na celu zmniejszenie zjawisk wykluczenia społecznego i modernizację systemów pomocy społecznej.
Cele szczegółowe	Cel strategiczny	Cel strategiczny
Aktywne formy pomocy osobom bezrobotnym	Przeciwdziałanie skutkom trwałego bezrobocia	Tworzenie warunków sprzyjających uczestnictwu w życiu społecznym osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym
		Wdrażanie aktywnej polityki społecznej
		Systemowa pomoc osobom i rodzinom

Utworzenie Regionalnego Centrum Integracji Społecznej (RCIS) we współpracy z innymi JST z obszaru powiatu kutnowskiego	Przeciwdziałanie skutkom trwałego bezrobocia	Tworzenie warunków sprzyjających uczestnictwu w życiu społecznym osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym
Budowa systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla osób uzależnionych i ich rodzin	Sprawny system zapobiegania marginalizacji społecznej Sprawny system zapobiegania kryzysom rodziny oraz kompleksowe wsparcie rodziny	Zapobieganie i przeciwdziałanie problemom uzależnień
		Systemowa pomoc osobom i rodzinom
Przeciwdziałanie narkomanii poprzez profilaktykę.	Sprawny system zapobiegania marginalizacji społecznej	Zapobieganie i przeciwdziałanie problemom uzależnień
Stworzenie Gminnego Forum Współpracy instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej	Wielokierunkowa współpraca administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi w celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej	Wdrażanie aktywnej polityki społecznej
		Tworzenie warunków sprzyjających uczestnictwu w życiu społecznym osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym
Stworzenie systemu kształcenia kadr GOPS i Urzędu Gminy	Zabezpieczenie potrzeb socjalnych poprzez stworzenie sprawnego systemu świadczeń i opieki	Wdrażanie aktywnej polityki społecznej
Podniesienie poziomu infrastruktury GOPS	Zabezpieczenie potrzeb socjalnych poprzez stworzenie sprawnego systemu świadczeń i opieki	Systemowa pomoc osobom i rodzinom
Promocja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	Wielokierunkowa współpraca administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi w celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej	Wdrażanie aktywnej polityki społecznej
Działania	Cel operacyjny	Cel operacyjny
	Działania	Działania
1.1. Wsparcie indywidualne i grupowe osób bezrobotnych w aktywnym poszukiwaniu pracy poprzez pracę socjalną, przy współdziałaniu z psychologiem, w celu udziału osób należących do obszaru wykluczenia społecznego w szkoleniach lub przekwalifikowaniu zawodowym	Tworzenie programów na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej długotrwale bezrobotnych świadczeniobiorców pomocy społecznej	Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy
	Opracowanie i realizacja programów aktywizujących świadczeniobiorców pomocy społecznej	Inicjowanie i wspieranie programów wspierania osób bezrobotnych, ukierunkowanych na motywowanie do poszukiwania pracy, poszerzania kwalifikacji.
1.2. Stworzenie systemu szkoleń dla grupy osób bezrobotnych z indywidualnymi planami działań, z uwzględnieniem potrzeb lokalnego rynku pracy	Zapobieganie degradacji społeczno-zawodowej osób długotrwale bezrobotnych	Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy
	Opracowanie i realizacja programów specjalnych na rzecz długotrwale bezrobotnych, osób o niskich kwalifikacjach zawodowych	Promowanie i wsparcie lokalnych programów aktywizujących osoby bezrobotne

	Tworzenie programów na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej długotrwale bezrobotnych świadczeniobiorców pomocy społecznej	Propagowanie aktywnych metod wychodzenia z wykluczenia
	Pomoc dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy	Szkolenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
1.3. Utworzenie stanowiska doradcy zawodowego w GOPS, który podejmie systematyczne działania z osobami bezrobotnymi.	Ograniczenie zjawiska dziedziczenia bezrobocia oraz wspieranie osób w efektywnym nabywaniu umiejętności poszukiwania pracy	Rozwój usług socjalnych
	Prekwalifikacja zawodowa na szczeblu gminy w zgodzie z zapotrzebowaniem rynku	Wspieranie zwiększenia zatrudnienia służb społecznych województwa
	Kadra pomocy społecznej	Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy
	Tworzenie warunków dla okazywania przyjaznego nastawienia w stosunku do osób oczekujących pomocy	Wspieranie programów osłonowych na rzecz osób pozostających bez pracy i zagrożonych utratą pracy
1.4. Analiza i bieżący monitoring dostępnych projektów z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Powiatowego Urzędu Pracy	Ograniczenie zjawiska dziedziczenia bezrobocia oraz wspieranie osób w efektywnym nabywaniu umiejętności poszukiwania pracy	Zapobieganie sytuacjom kryzysowym związanych z wykluczeniem
	Współpraca ośrodków pomocy społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy na rzecz tworzenia programów pomocowych mających na celu zapobieganie dziedziczenia bezrobocia	Współpraca z organizacjami pozarządowymi w projektowaniu i monitorowaniu działań na rzecz wyrównania poziomu życia mieszkańców województwa
1.5. Podejmowanie działań na rzecz współpracy z pracodawcami, NGO, instytucjami rynku pracy w celu ograniczenia bezrobocia.	Tworzenie programów na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej długotrwale bezrobotnych świadczeniobiorców pomocy społecznej	Wprowadzanie i wspieranie innowacyjnych rozwiązań
	Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz aktywizacji długotrwale bezrobotnych	Inicjowanie i wspieranie planów działania na rzecz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, bądź zagrożonych wykluczeniem w ramach partnerstwa społecznego przy udziale podmiotów działających na rynku pracy oraz w obszarze pomocy społecznej
2.1. Zapewnienie środków finansowych w budżecie gminy na coroczne współfinansowanie CIS.	Tworzenie programów na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej długotrwale bezrobotnych świadczeniobiorców pomocy społecznej	Zapobieganie sytuacjom kryzysowym związanych z wykluczeniem
	Tworzenie klubów i centrów integracji społecznej	Budowa systemu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej
3.1. Coroczne przedstawianie Radzie Gminy do zatwierdzenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów	Przeciwdziałanie społecznym zjawiskom wzrastających patologii społecznych	Zwiększenie poziomu świadomości społeczeństwa na temat zagrożeń społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych

Alkoholowych	Realizacja programów walki z alkoholizmem i narkomanią.	Wspieranie samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych realizujących programy profilaktyki uzależnień.
3.2. Wsparcie prawne, psychologiczne i socjalne dla osób i rodzin, w których występują problemy alkoholowe	Tworzenie kompleksowego systemu pomocy i opieki nad dzieckiem i rodziną	Rozwój systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
	- Interdyscyplinarna pomoc w zapobieganiu i rozwiązywaniu pojawiających się problemów rodziny - Tworzenie programów i ośrodków wspierających rodziny doświadczające pomocy	- Wspieranie rozwoju lokalnych i instytucjonalnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie - Zwiększenie skuteczności i dostępności oddziaływań skierowanych na dzieci i młodzież, będących ofiarami i świadkami agresji i przemocy - Wdrażanie programów terapeutycznych dla ofiar przemocy i sprawców przemocy domowej, realizowanych w Ośrodkach Interwencji Kryzysowej i innych placówkach
3.3. Współpraca z instytucjami i organizacjami, które specjalizują się w opiece i pomocy rodzinie	Przeciwdziałanie zjawiskom wzrastających patologii i braku poczucia bezpieczeństwa	Wzmacnianie rozwiązań służących harmonijnemu funkcjonowaniu rodzin
	Stała i ścisła współpraca osób i instytucji powołanych do świadczenia usług na rzecz rodziny poprzez działania profilaktyczne, powołanie zespołów interwencyjnych i interdyscyplinarnych do pracy w środowisku lokalnym, utworzenie „niebieskiego pokoju”	- Wspieranie programów lokalnych na rzecz pomocy rodzinie - Tworzenie systemu współpracy w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinach dotkniętych ubóstwem
	Współpraca w obszarze instytucji i organizacji pozarządowych	
4.1. Coroczne przedstawianie Radzie Gminy do zatwierdzenia gminnego programu przeciwdziałania narkomanii.	Przeciwdziałanie społecznym zjawiskom wzrastających patologii społecznych	Zwiększenie poziomu świadomości społeczeństwa na temat zagrożeń społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych
	Realizacja programów walki z alkoholizmem i narkomanią.	Wspieranie samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych realizujących programy profilaktyki uzależnień.
4.2. Prowadzenie akcji profilaktycznych w szkołach	Przeciwdziałanie społecznym zjawiskom wzrastających patologii społecznych	Zwiększenie poziomu świadomości społeczeństwa na temat zagrożeń społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych

	Działalność profilaktyczna – szeroko pojęta edukacja	- Prowadzenie działań edukacyjnych - Podniesienie poziomu wiedzy społecznej na temat problemów i zagrożeń związanych z uzależnieniami
4.3. Systematyczna analiza danych z Policji i szkół o osobach uzależnionych i grupach podatnych na uzależnienie	Wzrost świadomości społeczności lokalnej w zakresie istniejących i potencjalnych zagrożeń	Zwiększenie poziomu świadomości społeczeństwa na temat zagrożeń społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych
	Monitoring i budowa bazy informacyjnej na temat uzależnień	Systematyczna ocena skali uzależnień w oparciu o posiadaną bazę danych
		Monitorowanie stanu problemów uzależnień w województwie
		Przygotowanie, przeprowadzenie i analiza badań jakościowych i ilościowych dotyczących problemów uzależnień na terenie województwa
5.1. Utworzenie Gminnego Forum Współpracy w obszarze polityki społecznej	Podejmowanie działań w celu wypracowania sprawnego systemu przepływu informacji	Zwiększenie wiedzy dotyczącej problemów społecznych
5.2. Inicjowanie systematycznych spotkań celem wzmocnienia współpracy i ewaluacji działań.	Podejmowanie wspólnych działań na rzecz diagnozowania problemów społecznych i potrzeb mieszkańców powiatu	Pełnienie roli koordynatora działań w zakresie polityki i pomocy społecznej
5.3. Wspieranie i promowanie inicjatyw obywatelskich.	Wypracowanie jasnego, spójnego i profesjonalnego systemu współpracy organizacji pozarządowych i jednostek pomocy społecznej	Wprowadzanie i wspieranie innowacyjnych rozwiązań
	Organizowanie wspólnych spotkań na rzecz rozwoju i współpracy	Współpraca z organizacjami pozarządowymi w propagowaniu i wspieraniu w realizacji innowacyjnych projektów z zakresu polityki i pomocy społecznej
	Współpraca przy opracowywaniu, realizacji i promocji programów z zakresu pomocy społecznej	Rozwój sektora pozarządowego
	- Zakładanie koalicji z udziałem wielu partnerów dla realizacji długookresowych programów - Tworzenie partnerstwa instytucji pomocy społecznej z organizacjami pozarządowymi dla realizacji wspólnych projektów.	Integrowanie organizacji społecznych w celu realizacji strategii polityki społecznej
6.1. Diagnoza potrzeb szkoleniowych wśród	Kadra pomocy społecznej	Zwiększenie dostępności do kształcenia i szkoleń dla służb

pracowników. 6.2. Bieżący monitoring dostępnych programów z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz innych instrumentów doskonalenia zawodowego. 6.3. Przygotowanie i realizacja planu kształcenia kadr GOPS.	- Tworzenie projektów kształcących pracowników pomocy społecznej na liderów Lokalnych Grup Działania - Szkolenie zaangażowanych pracowników pomocy społecznej w kierunku tworzenia autorskich projektów - Organizowanie szkoleń kadr pomocy społecznej i pomoc merytoryczna	- Inicjowanie i organizowanie cyklicznych szkoleń instruktorskich - Inicjowanie i organizowanie cyklicznych szkoleń. - Organizowanie kształcenia podnoszącego kwalifikacje kadry pomocy społecznej - Wspieranie systemu kształcenia i doskonalenia zawodowego kadr służb pomocy społecznej, w szczególności w zakresie pracy socjalnej i organizacji pomocy społecznej
7.1. Przygotowanie planu modernizacji zaplecza informatycznego GOPS. 7.2. Realizacja planu poprzez zakup i wymianę urządzeń oraz zapewnienie szkoleń informatycznych.	Tworzenie właściwej o wysokim standardzie bazy dla realizacji zadań pomocy społecznej	Rozwój infrastruktury pomocy społecznej
8.1. Przesłanie i zapoznanie wszystkich jednostek i instytucji społecznych oraz organizacji pozarządowych ze strategią. 8.2. Opracowanie publikacji nt. GSRPS dla mieszkańców gminy.	Podejmowanie działań w celu wypracowania sprawnego przepływu informacji Opracowanie informatora o organizacjach pozarządowych i instytucjach działających w zakresie pomocy społecznej Szeroka informacja na temat zakresu pomocy społecznej świadczonej zarówno przez sektor publiczny jak i pozarządowy Współpraca przy opracowywaniu, realizacji i promocji programów z zakresu pomocy społecznej Promocja najskuteczniejszych i efektywnych rozwiązań najbardziej realizowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz rozwiązywania problemów społecznych	Zwiększenie wiedzy dotyczącej problemów społecznych Identyfikacja i badanie natężenia problemów społecznych Sporządzanie i opracowywanie bilansu potrzeb i środków Tworzenie bazy danych Opracowywanie informacji o aktualnym stanie pomocy społecznej

VI. Finansowanie, wdrażanie i monitorowanie strategii.

Warunkiem realizacji celów zawartych w Strategii jest jej finansowanie, w ramach którego przewiduje się udział środków finansowych pochodzących m.in. z następujących źródeł:

- środki własne pochodzące z budżetu gminy,
- środki przekazane gminie z budżetu państwa,
- środki z funduszy krajowych,
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej.

Skuteczne wdrażanie i monitorowanie Strategii oparte zostanie na dwóch podstawowych elementach, które zapewnią jej właściwe i prawidłowe funkcjonowanie.

1. Zespół ds. wdrażania strategii.

Powołanie zespołu ds. wdrażania strategii przez Wójta Gminy Kutno, w skład którego wejdą min. kierownik GOPS, przedstawiciele Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Radni.

Zadaniem zespołu będzie ustalenie planu wdrażania, który min. powinien obejmować:

- roczny plan realizacji strategii,
- określenie środków finansowych,
- harmonogram działań,
- analizę Programów Operacyjnych uwzględniającą projekty, na które można otrzymać wsparcie finansowe z Unii Europejskiej.

2. Coroczna ocena wdrażania strategii.

Monitorowanie strategii prowadzone będzie poprzez:

- przedkładanie raportów z przebiegu realizacji zadań i działań,
- ocenę realizacji strategii,
- ocenę aktualności strategii.

Zespół wdrażający, na zakończenie każdego roku, przygotuje sprawozdanie z realizacji zadań i działań zawartych w strategii. Celem monitoringu i ewaluacji Strategii będzie regularna ocena przyjętych założeń i realizowanych działań oraz propozycje adaptacji zapisów strategii do zachodzących zmian społecznych w wymiarze zewnętrznym

(prawnym) oraz wymiarze wewnętrznym (nowych problemów społecznych) na terenie gminy.

Z uwagi na fakt, iż jednym z celów szczegółowych Strategii Rozwoju Gminy Kutno na lata 2007-2013 jest „Stworzenie i systematyczna realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych”, raport powyższy będzie skorelowany z raportem monitoringowym z przebiegu realizacji Strategii Rozwoju Gminy Kutno.

VII. Wskaźniki monitorowania strategii

Proponowane wskaźniki monitorowania strategii:

1. Aktywizacja długotrwale bezrobotnych

- ilość przeprowadzonych szkoleń dla osób bezrobotnych
- liczba osób przeszkolonych, w tym kobiet
- liczba osób, którym udzielono doradztwa zawodowego
- liczba osób, które podjęły zatrudnienie

2. Utworzenie Regionalnego Centrum Integracji Społecznej (RCIS) we współpracy z innymi JST z obszaru powiatu kutnowskiego

- liczba osób podlegająca reintegracji zawodowej i społecznej
- liczba osób skierowanych do pracy
- ilość utworzonych spółdzielni socjalnych

3. Budowa systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla osób uzależnionych i ich rodzin

- ilość wdrożonych programów profilaktycznych
- liczba osób objęta wsparciem
- ilość udzielonych porad psychologicznych i prawnych
- wysokość środków finansowych przeznaczonych na wsparcie socjalne
- liczba instytucji współpracujących na rzecz pomocy rodzinom

4. Przeciwdziałanie narkomanii poprzez profilaktykę

- ilość wdrożonych programów profilaktycznych
- liczba osób objęta programem profilaktyki, w tym dzieci i młodzież

5. Stworzenie Gminnego Forum Współpracy instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej

- liczba współpracujących instytucji i organizacji
- ilość wdrożonych programów współpracy

6. Stworzenie systemu szkoleń dla pracowników GOPS i Urzędu Gminy

- ilość przeprowadzonych szkoleń
- rodzaje szkoleń
- liczba pracowników, którzy podnieśli swoje kwalifikacje

7. Podniesienie poziomu infrastruktury GOPS

- odsetek zmodernizowanego sprzętu w stosunku do ogólnych zasobów
- rodzaj sprzętu podlegającego modernizacji

8. Promocja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

- ilość wydawnictw
- liczba instytucji, którym przekazano informacje o GSRPS